

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND

NARVA KOLLEDŽ
ÕPPEKAVA „NOORSOOTÕ“

Jekaterina Pribõlovskaja

**NOORTE OSALEMINE HARRASTUSTEEGEVUSES JA NENDE VALIKUID
MÕJUTAVAD MOTIIVID**

Lõputöö

Juhendaja: Nelly Randver, assistent

NARVA 2018

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

..... 23.05.2018

Töö autori allkiri ja kuupäev

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Jekaterina Pribõlovskaja

(sünnikuupäev: 15.09.1980)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Noorte osalemine harrastustegevuses ja nende valikuid mõjutavad motiivid“ mille juhendaja on Nelly Randver
 - 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 22.05.2018

Teose inglisekeelseks nimetuseks:

„Participation of young people in hobby activity and motives that influence their choice“

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
TÖÖS KASUTATUD PÕHIMÕISTED	7
1. TEOREETILINE ÜLEVAADE MOTIVATSIOONI MÕISTEST JA TEOORIADEST.....	9
1.1. Motivatsiooni mõiste	9
1.2. Maslow motivatsiooniteooria	9
1.3. Allporti isiksuse teooria.....	11
1.4. Enesemääratlemise teooria kui valiku motiivide mõjutaja.....	11
1.5. Motiivid kui tegurid.....	14
2. NOOR, HARRASTUS KUI TEGUTSEMISE VALIK, NOORSOOTÕO MÕJU NOORTELE	17
2.1. Noorukiea eripära	17
2.2. Noorsootõo mõju noortele.....	18
2.3. Harrastus kui teadlik valik.....	20
2.4. Valik kui võimalus	21
3. NOORTE VALIKU MÕJUTAVA MOTIIVIDE UURING	23
3.1. Varasemad uuringud.....	23
3.2. Uurimuse eesmärk, kogum ja meetodika	24
3.2.1. Uurimuse eesmärk.....	25
3.2.2. Uurimuse valim.....	25
3.2.3. Uurimuse meetodika	26
3.2.4. Uurimuse läbiviimine.....	27
3.2.5. Uurimuse analüüs.....	28
3.3. Uurimuse tulemused	28
3.4. Uurimuse järeldused	40
KOKKUVÕTE	43
KASUTATUD KIRJANDUS	47
LISAD	50
Lisa 1. Eestikeelne küsimustiku ankeet.....	50
Lisa 2. Venekeelne küsimustiku ankeet	56

SISSEJUHATUS

Motivatsioon on lai mõiste, siiani pole olemas üht universaalset definitsiooni. Eesti keele seletava sõnaraamatu järgi see on motiivide kogum, mis ajendab inimest mingil viisil toimima. Motivatsioon inimesel ei ole nähtav tegur, kuid mängib tegutsemisel suurt rolli. Uuringud motivatsiooni ja motiivide kohta korraldatakse mitte ainult huvi rahuldamiseks, vaid tähtsaks uurimisvaldkonnaks ja neid uuringuid on tehtud palju. Näiteks, 2010 oli korraldatud kogu Eesti noorte seas ja 2016 Tallinna noorte seas suured uuringud noorsootöös osalemisest noortega, mille üks osadest oli uuring noorte motivatsiooni kohta.

Motiiv Bachmanni väite kohaselt on tunnetatud vajadus, mis konkretiseerib motivatsiooni (Bachmann 2011: 4). Motiivide aspektilisi uuringuid varem ei olnud tehtud.

Käesoleva teema aktuaalsus seisneb selles, et motivatsioon on alus kõigele, millega tegelevad inimesed. See on tegutsemise tegur, mis sõltub eesmärkidest, vajadustest ja uskumustest. Käesolevas töös küsitletakse erinevates elukohtades elavaid noori vanuses 11-18 eluaastat. Uurimistöö eesmärgiks on uurida noorte osalemist harrastustegevuses ja tegevuste valikuid mõjutavaid motiive.

Eesmärgist lähtuvalt on püstitatud järgmised uurimusülesanded:

- anda teoreetiline ülevaade motiivide ja motivatsiooni mõiste, teooriate kohta;
- valida uurimismeetod ja välja töötada küsimustik;
- viia läbi uuring valitud valimi seas, analüüsida saadud vastuseid ja teha järeldusi tulemuste põhjal;

Lõputöö koosneb kolmest peatükist ja alapeatükkidest. Esimene peatükk on teoreetiline alus, kus antakse ülevaade motivatsiooni, motiivi mõistetest, Maslow`i, Deci ja Ryan`i ja enesemääratlemise motivatsiooni teooriatest, isiksuse teoriast, ja vaadeldakse motiivi kui motivatsiooni tegurit.

Teine osa käsitleb noorte arengulisi aspekte, nende harrastusi kui osa noorsootööst ja nende mõju noortele. Kirjeldatakse valikut kui võimalust tegutsemiseks.

Kolmas peatükk on empiiriline osa, mis koosneb varasemate uurimuste ülevaadest, uurimuse eesmärkide, meetodi, analüüsimise ja tulemuste kirjeldamisest, järeldustest, mis tehti uuringu tulemuste põhjal.

Uurimuslikus osas kasutatakse kombineeritud uurimismeetodit, struktureeritud ankeetküsimustikku, kus on suletud loeteludega ja avatud küsimused. Koostatud ankeetküsimustik saadeti Google Docs`i abil valimile, kuhu kuulusid venekeelsed ja eestikeelsed noored, kes elavad Eesti ja Soome erinevates paikades. Tulemuste põhjal tehakse järeldused.

Käesolev lõputöö võib huvi pakkuda noortega tegelevatele spetsialistidele, sest teema puudutab noorte valikuid harrastamistegevuses.

TÖÖS KASUTATUD PÕHIMÕISTED

Noor – Eestis nooreks loetakse seitsme kuni kahekümne kuue aastast füüsilist isikut (NT seadus 2010).

Noorsootöö loob tingimusi noortele väljaspoolt perekonna-, tasemehariduse- ja tööväliselt vabatahtlikult tegutseda, et nad saaksid mitmekülgselt areneda. Noorsootöö korraldamisel lähtutakse põhimõtetest, et kõik tehakse noorte jaoks, noorte osalusel ja vabal tahtel lähtuvalt nende vajadusest ja huvidest. Noorsootöö toetab noorte omaalgatust, võrdset kohtlemist, sallivust ja partnerlust (NT seadus 2010), põhineb mitteformaalsel ja informaaalsel õppel ja toimib noorte ja noorsootöötajate koostöös (Noorsootöö õpik 2013).

Noortepoliitika on suunatud sellele, et iga noor Eestis saaks võimalusi, tuge ning õpikogemusi eneseväärikuse kujunemiseks, enesemääratluseks ja harimiseks, mistõttu riik saab ühiskonna heaolju arendavaid ja säilitavaid kodanikke. Kuna isiku arendamisel ja kujunemisel on palju tegureid, on noorsootööl palju tegevussuundi, mis hõlmavad erinevaid eluvaldkondi, näiteks kultuur, haridus, tööturg. (ENTK 2017)

Huviharidus on noorsootöö valdkond, lühiajaline (huvitegevus) ja pikaajaline (huviharidus) tegevus huvialaga vaba tahte alusel tasemeõppe ja töö noorsootööga sarnase eesmärgiga luua võimalusi isiksuse mitmekülgseks arenguks (Noorsootöö strateegia 2006-2013). Huviharidus aitab arendada loovust, teha valikuid ja võtta vastutust, analüüsimisvõimet, meeskonnatöö- ja õppimisvõimeid. Huviharidus toetab Eesti kultuuri- ja sporditraditsioonide, tehnoloogilise arengu ja keskkonna jätkusuutlikkust ning paikkondlike traditsioonide arengut. (Huviharidusstandart 2007)

Noorsootööasutus – ministeeriumi hallatav riigiasutus, valla või linna ametiasutus, valla või linna ametiasutuse hallatav asutus, eraõiguslik juriidiline isik või eraõigusliku juriidilise isiku ettevõtte, mille põhitegevuseks on noorsootöö korraldamine. Selle asutuse tegevus on suunatud sellele, et noorsootöö teenused oleksid avatud kõigile. (NT seadus 2010).

Motivatsioon on motiivide kogum, mis ajendab inimest mingil viisil toimima (EKSS 2017). Motivatsiooni all mõistetakse valmisolekut teatud tegevuse alustamiseks ja kogu

eesmärgile suunatud tegevust kujundavat mehhanismi. Peamiseks motivatsiooni käsituseks on püüe rahuldada ihaldusväärseid vajadusi (Rämmer 2011: 55).

Nii *motiiv* kui ka *emotsioon* pärinevad sarnast ladinakeelsest tüvest (*motere*), mis tähendab „liikuma“. Liikudes eesmärkide saavutamise poole, emotsioonid täidavad meie motivatsiooni ja motiivid omakorda juhivad meie mõtlemist ja vormistavad tegevust. (Goleman 2000: 363-366)

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE MOTIVATSIOONI MÕISTEST JA TEOORIADEST

Käesolevas peatükis autor annab ülevaate motivatsiooni mõistest, käsitleb Maslow vajaduste püramiidi, Deci ja Ryani enesemääratlemise teooriat ning Allporti isiksusetooriat. Vaadeldakse motiivi kui motivatsiooni tegurit.

1.1. Motivatsiooni mõiste

Motivatsioon on lai mõiste, siiani pole üht universaalset definitsiooni. Eesti keele seletusraamatu järgi see on motiivide kogum, mis ajendab inimest mingil viisil toimima (EKSS 2017), sealjuures inimese sisemine seisund, mis ajendab teda kindlal viisil käituma (Kidron 2005: 123). Rämmer käsitleb motivatsiooni kui püüet rahuldada ihaldusväärseid vajadusi (Rämmer 2011: 55). Motivatsiooni all mõistetakse valmisolekut teatud tegevuse alustamiseks ja kogu eesmärgile suunatud tegevust kujundavat mehhanismi. Motivatsiooni võib tõlgendada kui energiajõudu ja pädevustest tulenevat käitumist. (Elliot 1997: 143) Vaatamata sellele, et motivatsiooni defineerimisele lähenetakse mitmekesiselt, on olemas üks ühine arusaam, et motivatsioon on inimese sees ja sõltub ainult inimese eesmärkidest, hoiakutest ja uskumustest. Kõik need aitavad inimest teatud otsusteni jõuda. (Juvonen, Wentzel 1996: 129-130)

Inimese tegutsemise motivatsioon ajendatakse mitmete faktoritega ja motiividega, mõned nendest on juhtiva tähtsusega. Kui tegutsemisel tekkivad takistused, motiivid alla surutakse või neid muudetakse – leitakse uued tegevuse eesmärgid (Jenikeev 2005: 52). Pühholoogias käsitletakse motivatsiooni kui sisemiste ja väliste tingimuste kogumit, mis ajendab inimest aktiivsuseks (Maklakov 2003: 592).

Rean andis motivatsioonile järgmise definitsiooni: see on erinevate ajendite kogum; motiivid, vajadused, huvid, kiindumused, eesmärgid, motivatsioonilised hoiakud ja ideaalid, mis sisaldab endas käitumise determinatsiooni laias mõttes (Rean 2003: 71).

1.2. Maslow motivatsiooniteooria

Maslow'i motivatsiooniteooria järgi on inimene olend, kel on pidevalt midagi vaja ja see, mida neil parajasti vaja on, sõltub suuresti sellest, mis neil juba olemas on (Nurmoja

2003: 9). Selle teooria kohaselt inimese põhivajadused asetuvad hierarhiliselt, need sõltuvad üksteisest ja koosnevad viiest tasandist. Põhilisel, kõige madalamal tasandil on inimese füsioloogilised vajadused, mida loetakse kõige mõjuvamaks motivatsiooniteguriks. (Noorteseire 2011: 55) Näljane inimene on motiveeritud leidma toitu samal ajal, kui külm ja väsimus sunnivad meid täitma muud eluks vajalikku. Selle füüsilise motiveeritava komponendi äratundmine oli ka Pavlovi (1953) ja Skinneri (1953) instrumentaalsete tingimuste uuringute lahutamatu osa. (Pittmann, Boggiano 1992: 2) Kui inimene rahuldab oma füsioloogilisi vajadusi nagu janu, nälga või und, siis temal tekivad uued, kõrgemad vajadused (Noorteseire 2011: 55).

Turvalisuse vajadus, kuhu kuuluvad turvatunne, stabiilsus, sõltuvus, vabanemine hirmust, ärevusest ja kaosest, mõjutab kogu käitumist (Maslow 2008: 76-78). Tänapäeva tsiviliseeritud ühiskonnas võib tekkida ohutunne vaid ekstreemses olukorras ehk looduskatastroofide või terroriohu tõttu (Kidron 2008: 93).

Noorte puhul on aktuaalne rääkida nendest vajadustest, mis motiveerivad neid aktiivselt tegutsema (Veigel 2013). Need on kuuluvuse ja armastuse vajadused, aga ka austuse ja eneseteostuse vajadus. Armastuse vajadus hõlmab endasse nii kiindumustunde ja/või tunnete jagamist teise inimesega. Inimene on seltskondlik, ta kuulub teatud gruppidesse, näiteks perekonda, on selle osa. Inimene on sotsiaalne olend, suhted teistega mõjutavad tema arusaamu ümbritsevast maailmast, isiksuse arengut ja käitumist. Suhted toimivad teatud kontekstis ja hõlmavad kultuuri, keskkonda, sotsiaalseid gruppe ja perekondi. (Hayes 2002: 2)

Kõigil inimestel on vajadus stabiilsuse, kindla enesehinnangu, eneseaustuse või enesearmastuse järele. Need vajadused täiendavad üksteist. (Maslow 2007: 83-85) Ühelt poolt meil on sotsiaalne staatus, mis tähendab austust või lugupidamist, mainet, kuulsust, au ja tähelepanu, teiselt poolt see, mis mõjutab meie eneseteostamist. Eneseaustuse vajaduse rahuldamine toob kaasa enesekindluse, väarikuse, võimekuse, kasulikuks ja vajalikuks olemise, mis omalt poolt võivad olla tegutsemise tugevateks motivaatoriteks. (Gordejeva 2006: 35-39)

Eneseteostuse rahuldamise viisid on erinevad ja individuaalsed. Ühed inividid on toredad vanemad, teised – sportlased või kunstnikud. Väga tähtis on olla kohal, kus sa võid ennast realiseerida ja oma potentsiaali ära kasutada. Vaatamata sellele, et käesoleval

tasandil on individuaalsed erinevused kõige suuremad, on eneseteostuse vajaduste ühine tunnus see, et nende ilmumine sõltub tavaliselt teatud füsioloogiliste, turvalisuse, armastuse, austuse ja teiste primaarsete vajaduste eelnevast rahuldamisest. (Maslow 2007: 76-87)

1.3. Allporti isiksuse teooria

Tahe ja motivatsioon on muutuvad protsessid, mis sõltuvad erinevatest faktoritest.

Allporti järgi inimene ise on dünaamiliselt arenev motivatsiooni süsteem. (Kidron 2005: 84) Inimese motivatsioon on ainulaadne, kordumatu ja see võib kogu elu jooksul muutuda sõltuvalt tema vajadusest või huvidest, tunnetusprotsesside dünaamilisest iseloomust (John jt. 1999: 14). Tema arusaam, et küpse isiksuse aje jõud ei sõltu funktsionaalselt mineviku motiividest. Sellist motiivide funktsionaalset autonoomiat seletab Allport kolme mõjuriga:

1. Inimesel on palju suurem energia, kui elus toimetulekuks vaja;
2. Küpsed isikud omavad püüdu õppida kogemusest ja seada endale sihte ja innustust;
3. Inimesele on iseloomulik püüd organiseerida oma mina individuaalset struktuuri.

Autonooiast tulenevalt saavad motiivid oma elujõu inimese minakäsitlusest ning neid kujundatakse kooskõlas minakäsitlusega. (Kidron 2005: 84)

1.4. Enesemääratlemise teooria kui valiku motiivide mõjutaja

Käesoleva uurimuse teoreetiliseks aluseks on enesemääratlemise teooria, mille põhiline mõte on inimese valikuvõimalus tegutsemisel ehk kas inimene suudab kasutada oma võimeid tingimustes, kus meid mõjutab hulk välisfaktoreid. Teiste sõnadega, inimese enda ja ümbritseva keskkonna vaheline koostöö. (Gordejeva 2006: 210)

Deci kirjeldab inimesi, kes on püsivalt väljakutsete või uudsuste otsingutes ja/või saavutamise protsessis, mis omakorda nõuab situatsiooni mõistmist ja rakendamist, kompetentsuse omandamist. Seda kinnitavad praktilised näidised: on huvitav midagi rutiinset teha, teades, et selline töö pakub mitmekesisistust. (Stipek 2002: 126)

Deci arvates on enesemääratlemine mitte ainult võime, vaid ka vajadus, mis tingib oskuste arendamist sotsiaalse ümbruskonnaga koostööks. Inimene tegutseb oma valiku põhjal ja tema vajadused on tingitud välistingimustest. Enesemääratlemise peamised kriteeriumid on spontaansus, kreaatiivsus, huvi, vabadus oma tegevustes ja iskilik olulisus kui tegutsemise põhjus. (Dergacheva 2008: 105)

Sisemine motivatsioon võrreldes välise motivatsiooniga on seotud suure naudinguga ja aktiivsema osalemisega (Stipek 2002: 129). Erinevus sisemise ja välise motivatsiooni vahel – põhjused ja eesmärgid, mis sunnivad inimest tegutsema. Sisemise motivatsiooni puhul tegevus toob naudingut ja huvi, väline motivatsioon annab materiaalse tulemuse. Sisemine motivatsioon on vajalik täiusliku ja loomuliku inimese arenemiseks, seepärast inivid proovib uusi tegevusi, nt, tegeleb uurimistööga, kohaneb uue keskkonnaga. (Dergacheva 2008: 106) Sisemist motivatsiooni kasutatakse haridustöös, kuna looduslik huvi õppimise ja saavutamise järgi annab rohkem tulemusi ja tagab kvaliteetse õppimise (Deci, Ryan 2005: 55).

Deci ja Ryani enesemääratlemise teooria järgi inimesel on kolm kaasasündinud psühholoogilist vajadust – iseseisvus, pädevus ja seotus (Pink 2011: 72), on sisemise motivatsiooni koostiosad: faktorid (Gordejeva 2006: 209). Kui need vajadused on rahuldatud, on inimene motiveeritud, tootlik ja õnnelik oma püstitatud eesmärkide saavutamisel (Pink 2011: 72).

Iseseisvusevajadus avaldub inimesel tegude algatamises, kontrollimises ja vastutamises nende eest, mõjub sisemisele motivatsioonile positiivselt, kuid see ei tähenda, et inimene on teistest isoleeritud, vajadusel võib ta abi paluda (Wigfield, Eccles 2002: 291).

Kompetentsuse vajadus sisaldab endas sisemiste ja väliste tulemuste saavutamist ja efektiivset tegevuste teostamist. See toob kaasa rahuldust oma oskustest, samas aga nõuab kompetentsuse taseme püstitamist, mis omalt poolt tagab inimese arengu. (Deci jt. 1991: 325-346)

Seotuse vajadus on loomulik tunne, mis avaldub soovis tunda sidet sotsiaalse keskkonna ja teiste inimestega (Deci, Ryan 2000: 54-67). See on ka väga tähtis sisemise motivatsiooni tekitamisele, eriti kui saadakse positiivset tagasisidet oma tegutsemisele (Boggiano, Pittmann 1992: 12).

Tahe koosneb kompetentsusest ja enesemääratlemisest, mis on tihedas koostöös keskkonaga. Selles osas enesemääratlemise teooria samastub Allporti isiksuse teooriaga. Tahe on väga tähtis inimese tervisliku funktsioneerimise aspekt. (Dergacheva 2008: 108)

Deci ja Ryan enesemääratlemise teoorias eristuvad kaht tüüpi motivatsiooni: sisemine ja välimine. Sisemine motivatsioon lähtub inimese seest, välise motivatsiooni eriliseks jooneks võib nimetada instrumentaalset väärtust ehk seda, mis on tingitud kindlate hüvedega. (Gordejeva 2006: 219)

Eristatakse nelja välise motivatsiooni regulatsiooni tüüpi: väline, peale surutud, omaks võetud ja omandatud.

- Välise regulatsioonistiili (external regulation) puhul mõjutavad inimese käitumist välised faktorid, kus tegevus on teadlik kuid valikutunnet ei võimalda (Deci, Ryan 2000: 68-78). See stiil võib negatiivselt mõjutada õpimist, vähendades kompetentsuse tajumist ja huvi tegutsemise vastu (Gordejeva 2006: 224-225).
- Peale surutud regulatsioon (introjected regulation) tähendab seda, et inimene võtab reegleid ja nõudmisi vastu, kuid ei muuda enda "mina". Käitub nii, nagu temalt oodatakse (Deci, Ryan 2000: 68-78). Süütunne, enesekriitika ja häbi on selle stiili tüüpilised omadused, millest kinnihoidmiseks inimene valib vastava käitumisel (Gordejeva 2006: 226).
- Omaksvõetud regulatsiooni ehk internalisatsiooni (identified regulation) puhul inimene hakkab väärtustama teatud käitumist selleks, et edukalt kohaneda ja tulla toime sotsiaalses maailmas (Deci, Ryan 2000: 68-78). Sellisele regulatsioonitüübile on iseloomulik välise surve vähenemine, mis edendab sisemise motivatsiooni funktsioneerimist (Gordejeva 2006: 227).

- Integreeritud regulatsioon ehk omandamine (integrated regulation): regulatsiooniprotsessid muutuvad inimese sisemise “minaga” üheks tervikuks (Deci, Ryan 2000: 68-78). Selline stiil võib samastuda autonoomsuse järgi sisemise motivatsiooniga, kuid käesoleval juhul huvi tegevuse vastu ei domineeri. Deci ja Ryan olid arvamusel (2000), et see motivatsioonitase on üldjuhul omane täiskasvanud inimese arengustaadiumile (Gordejeva 2006: 227-228).

Amotivatsiooni ehk motivatsiooni puudulikkuse puhul inimesel puudub tahe tegutseda või tegevusel puudub kavatsus, ei suudeta saavutada seatud eesmärgid. See võib olla tingitud füüsilistest, füsioloogilistest või keskkonnaalastest põhjustest: inimene ei näe endas kompetentsust, ei usu, et tema tegevus viib sobiva tulemuseni või see ei ole tema jaoks huvitav ega tähtis. Õpilase puhul võib öelda, et kui ta ei usu, et õppimine annab temale tulevikus teatud eeldusi, võib ta oma õpingud pooleli jätta. (Dergacheva 2008: 114)

Deci ja Ryan olid arvamusel, et vanemate ja õpetajate oluline ülesanne on “reguleerida” laste käitumist kasutades väliseid tugevusi nii, et laps võtab selle regulatsiooni järk-järgult omaks ning täiskasvanute kontroll ei mõjuks lapse sisemisele motivatsioonile. (Stipek 2002: 142-144)

Sisemine ja väline motivatsioon ei eksisteeri üksteisest eraldi, ei ole polaarses vastandis. Nende vahel on vastastikused üleminekud, mida reguleeritakse välistegurite abil eneseregulatsiooniks. Seda protsessi nimetatakse internaliseemiseks. (Deci, Ryan 2000: 73) Chander ja Connel (1987) väitsid, et väline motivatsioon muutub vanusega isereguleeritavaks (Dergacheva 2008: 115), mis samastub kognitiivsete võimete ja oma „mina“ arenguga (Deci, Ryan 2000: 74).

1.5. Motiivid kui tegurid

Eesti entsüklopeedia järgi motiiv on mingi ajend, põhjus, aktiivsusele ergutav impulss, mis kutsub esile vajaduse rahuldamisele suunatud tegevuse. Motiiv võib olla teadlik või teadvustamatu. (Eesti entsüklopeedia 2018; Rean 2003)

Bachmann väitis, et motiiv on tunnetatud vajadus, mis konkretiseerib motivatsiooni. Tegevus suunatakse motiivi poolt loodud eesmärgile. Inimene saab aru, kuidas tegutseda

oma konkreetse vajaduse rahuldamiseks. Paljude motiivide vaheline võitlusest ja konfliktist kujuneb välja üks või mõned peamised suurima emotsionaalse tähendusega, mis mõjutavad tegevust. (Bachmann 2011: 4) Juhtivad motiivid annavad nii tegutsemisele kui ka tingimustele juurde isikliku tähenduse ehk mõtte (Jenikeev 2005: 52).

Motiiv on sisemine teadlik aiend, mis kajastab inimese valmidust tegusteda. Heckhausen väitis, et motivatsioon on tegutsemine teatud motiivi järgi. (Iljin 2002: 57)

Erinevad autorid kirjeldavad motiive erinevate psühholoogiliste nähtumustega: kavatsus, idee, nähtus, tunne (Bozhovich); vajadused, kalduvused, motivatsioonid (Heckhausen); soovid, tahted, harjumused, mõtted (Rudik); psüühilised protsessid, isiksuse seisund ja omadused (Platonov); hoiakud (Maslow); stiimulid (Merlin). Sannikov väidab, et lisaks motiivideks nimetatakse ettekujutused, ideed, tunded, ajendid, kohusetunne, psüühilised protsessid, välismaailma esemed ja isegi oletustingimused. Tegelikult selline seisukohtade rikkus ei saa olla üllatav, kui nõustuda, et inimese käitumine on väga mitmekesine. (Mandel 2015: 228) Motiiv suunab ja reguleerib inimese tegevust, see on aluseks eesmärkide, vahendite ja meetodite valimisel (Sannikov 2016: 335-337). Motiivi determinandiks ei või olla üks komponent, sellepärast nii käitumine kui ka motivatsioon on süsteemne moodustis, mis koosneb mitme üheajaliselt töötavatest nähtustest (Averin 1999: 48-52; Sannikov 2016:335-337). Motiivi defineerimisel vastatakse küsimustele: „milleks?“, „miks?“, „miks inimene tegutseb just nii, mitte teisiti?“ Sellegipoolest enamuse psühholooge arvab, et motiiv on ajend, eesmärk, vajadus, isiksuse omadus. (Mandel 2015: 228).

Praxise poolt viidi 2011. aastal läbi ankeetküsitlus, millest saadud andmete põhjal selgub, et huvitegevuses osalemiseks olid noorte jaoks motiivideks olid eneseteostus, tunnustuvajadus, kuuluvusvajadus ja turvalisus. Lisaks sellele motiivideks olid nimetatud ka tegevuse meeldivus, soov omandada kindlaid oskusi ja kaaslaste osalus huvitegevuses, ehk sõpradega koos olemine. (Kukk 2017: 30)

Spordis osalemine motiivideks noored nimetavad füüsiline vorm, saavutamisprotsess. Tihti spordist loobutakse, kuna treenerid ja vanemad tähtsustavad võitmist üle. Noortel on tähtis tunda, et on väärt võistlusel osalema. (Veigel 2013) Sportimise alustanud noorte

jaoks on oluliseks motiiviks on lõbusad või huvitavad treeningud (Thompson, Hannus 2012: 169-170).

On oluline roll noortega tegelevate inimestel, kes suunavad neid ja eneseteostuseks erinevaid võimalusi pakuvad (Ergma 2009). Noori toetavad inimesed: vanemad, juhendajad, eakaaslased annavad neile juurde enesekindlust, mis omalt poolt loob soodsad tingimused motiveeritud ja eesmärgipäraseks tegutemiseks. Noorte soov on rahuldada oma psühholoogilisi vajadusi, milleks on tajuda kompetentsust, autonoomsust ja seostust.

Motiveeritud seisundite tekkimisele saavad kaasa aidata erinevad tegurid, milleks on nii välised kui ka sisemised motiivid. Sisemise motiivi korral on noorel endal olemas tahe oma vajadusi rahuldamiseks. Väliste motiivide korral ootab noor innustust mujalt: kas teised inimesed või materiaalsed esemed. (Veigel 2013)

2. NOOR, HARRASTUS KUI TEGUTSEMISE VALIK, NOORSOOTÖÖ MÕJU NOORTELE

Töö teema puudutab lisaks motivatsioonile ka noorte arengulisi aspekte, mis võivad mõjutada nende valikuid. Selles peatükis antakse ülevaade noorukiea definitsioonist ja arengulistest eripärasustest, kirjeldatakse noorsootööd ja selle mõju noortele. Tuuakse välja ülevaade valikuvõimalustest käsitletakse harrastamise liigid ja tema valik kui teadlik tegu.

2.1. Noorukiea eripära

On olemas palju noorukiea definitsioone ja jaotusi, mille kohta kõik teadlased märgivad, et see periood on eriline ja tähtis nii psühholoogilises kui ka sotsioloogilises mõttes. See periood on side lapse ja täiskasvanu vahel, kus toimub nii füüsilise kui ka vaimse arengu hüpe, puhang, mis võib muuta kõiki hoiakuid, väärtusi ja vaateid ja järelkult kogu inimese tulevikku. (Butterworth, Harris 2002: 320)

Noorukiiga on kõige ebastabiilsem ja muutuv periood inimese elus. Toimuvad muutused oma rollist arusaamisel, noored hakkavad avastama oma ainulaadsust ja erilisust, mis võib väljenduda nii riietumisel, suhtlemisel, kui ka ümbritseva keskkonna sisu muutumisel. (Brummer, Enkel 2004: 44-46) Noored hakkavad omandama oma maailmavaadet, püstitavad elueesmärke ja saavutavad autonoomsuse, avavad endas võimeid, nendel kujuneb identiteet. Identiteedi saavutamine on individuaalne protsess, mis sõltub paljudest faktoritest: varasemast küpsusest, keskkonast, integreerumise oskusest. „Indiviidid hindavad ennast lähtuvalt sellest, kuidas nad arvavad teisi ennast hindavat võrdluses enda ja nende jaoks olulise eeskujuga“. (Butterworth, Harris 2002: 320)

Identiteedi kujunemine toimub läbi sisemise konflikti nii iseenda kui ka teistega. Sel perioodil noor vaatab üle ka oma suhteid perega. Arenev isiksus kutsub esile võõrastustunde. Suhtlemine eakaastlastega annab noortele võimaluse näha iseennast teise külje pealt, läbi elada võrdväärseid suhteid. (Muhhina 2007: 410-412) On oluline, et noor tunneks, et teda hinnatakse ja aktsepteeritakse, et ta saaks ümbritsevast keskkonnast tuge tunda (Kreig, Bokum 2005: 516).

Noortel tekib huvi sotsiaalsete-, poliitiliste ja moraaliküsimuste vastu, neil kujunevad oma arusaamad ülalnimetatult kontekstidest. Perekond, kaaslased, elukeskkond ja massikommunikatsioon on võimsad vahendid informatsiooni saamisele ja arvamuse formeerimisele (Kreig, Bokum 2005: 516)

Nooruse eripärana võiks nimetada kiiret isiksuse arengut läbi refleksiooni. Refleksiooni mitmekesisus sõltub haridusest ja kasvatusesest. See mõjutab elutee valikut, hoiakuid, ideaale. Need noored mõistavad valiku tähtsust kui iseseisvat intellektuaalset ja kindlat toimingut ning valmidust võtta oma valiku eest vastutust. (Muhhina 2006: 427)

Kõik eelnimetatud aspektid mõjutavad igat inimest erinevalt, kuid üldjuhul on võimalik kujundada pilt noorusest ja välja tuua kaks põhilist noorte arengu ülesannet:

- 1) Autonoomsuse saavutamine;
- 2) Identiteedi kujundamine, mis tähendab loomet ja iseseisvat „mina“, mis harmooniliselt ühendab isiksuse erinevaid elemente. (Kreig, Bokum 2005: 523)

Võgotski väitis, et noorukieas toimuvad intensiivsed muutused. Mõned motiivid muutuvad püsivateks. Nooruk hakkab juhtima oma vajadusi ja püüdlusi omandamiseks sisemaailma ja kujundamaks pikaajalisi eluplaane. (Rean 2003: 71-72)

2.2. Noorsootöö mõju noortele

Eestis on noorsootöö definitsioon määratletud „Noorsootöö seadusega“, mille järgi noorsootöö peamiseks ülesandeks on tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgses arenguks perekonna-, tasemehariduse- ja töövalises tegevuses, mille korraldamisel lähtutakse noorte vajadustest ja huvidest. Noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos nendega, kaasates neid vabatahtlikku tegevusse ja toetades nende omaalgatust. Noorsootöös lähtutakse võrdse kohtlemise, sallivuse ja partnerluse põhimõttest. (NT Seadus 2010)

Soome noorsootöö seaduse järgi loetakse noorteks alla 29-aastaseid inimesi ning noorsootöö toetab noorte kasvu, iseseisvust ja kaasamist ühiskonda, mis põhineb noorte poliitikal, noorte vabal tahtel. (Nuorisolaki 2016)

Rahvusvahelist noorsootöö ühist definitsiooni ei ole määratletud. Euroopa Nõukogu tõdeb: Noorsootöö hõlmab erinevaid tegevusi, seehulgas sotsiaalset, kultuurilist, haridusalast, spordilist ja poliitilist, mida viiakse läbi mitteformaalse ja informaalse õppe kaudu noorte arenguks, heaolu ja sotsiaalse kaasatuse edendamiseks. (Euroopa Nõukogu...2009)

Huviharidus ja huvitegevus on osa noorsootööst, mille eesmärgiks on luua võimalusi isiksuse mitmekülgeks arenguks ja toetada noore kujunemist hästi toimetulevaks ühiskonnaliikmeks. Huvihariduse ülesandeks noorsootöö põhimõtetest lähtudes on avastada noorte loomevõimeid ja kavakindlalt neid arendada. Huvitegevus arendab noortel:

- oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- teha valikud, otsused ja vastutada oma tegude eest;
- analüüsida ümbritsevat tegelikkust;
- oskus teha tööd, olla valmis koostööks;
- mõista teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskus õppida; (Huviharidusstandart 2007)

Seda, kuidas noorsootöös osalemine mõjutab isiksuse mitmekülge arengut, on palju uuritud (Selliov 2017: 3). Noortel, kes tegelevad mingi huvitegevusega, kasvab huvi ja tahe oma aega otstarbekalt sisustada, omandatakse täiendavaid teadmisi ja praktilisi oskusi, areneb aktiivne ja positiivne ellusuhtumine, arenevad vaimsed ja füüsilised võimed, sotsiaalsed teadmised, oskused ja kogemused (Kaljuste 2008). Noorsootöö väärtustab eluksetvat õppet, sotsiaalset kaasatust ja tööhõivet (Nõukogu...2010).

Haridusvalikud, tööturule sisenemine, iseseisva pereelu alustamine on keerulised üleminekud noore elus. Kaasaegse ühikonna muutused on toonud kaasa üleminekute ebakorrapärasuse ning sagedase kindluse ja ebakindluse vahel edasi-tagasi liikumise nii iseseisva elukoha, töökoha kui õpingute valikul. Ülemineku etappidega kaasa käivaid probleeme tuleb aidata lahendada. Noorte edasiste elu- ja karjäärivalikute kontekstis on oluline roll ka enesehindamise oskustel, suutlikkusel ise aktiivsust üles näidata ja ettevõtlikul ellusuhtumisel. (Noorte... 2014 - 2020) Hea harrastus aitab noorel murdeea probleemidest paremini üle saada, kinnitavad lastepsühholoogid (Soiluva, Veigel-Sepman 2000: 67-69).

2.3. Harrastus kui teadlik valik

Harrastus on tegevus, mis on tegijale meelepärane, mille suhtes ta tunneb püsivat kiindumust ja millega ta jätkuvalt tegeleb. Huvialategevus on kõitev, erakordne, veider, mitmekülgne inimese jaoks. Harrastused võivad olla nii sportlikud, kui ka kultuurilised, vaimsed. (EKSS 2018)

Huvitegevuse sisuks on huvist lähtuv tegevus, et omandada teadmisi ja oskusi (Veigel 2011).

Igal noorel peaks olema oma huviala. Harrastada võib niihästi raamatute lugemist kui balletti. Tähtis on, et harrastus pakuks noorele huvi ja meeldiks talle. (Soiluva, Veigel-Sepman 2000: 67-69).

Nii Eestis kui ka Soomes pakutakse lastele ja noortele mitmesuguseid harrastustegevusi. Lapsed ja noored võivad tegeleda näiteks spordi, tantsimise, muusika, kujutava kunsti või teatriga. Osa harrastustegevusi on tasulised, kuid on olemas ka tasuta harrastusi. (Infopankki...2018)

Noortehingud, noortekeskused ja huvikoolid loovad palju võimalusi vajalike sotsiaalsete kompetentside omandamiseks. Oma huvi ja loovuse avastamine, huviala süvitsi õppimine toimub Eesti noorel enamasti noorsootöös (Noortevaldkonna... 2014-2020). Hobid ja muud tegevused pakuvad inimesele rõõmu, samal ajal arendades tema oskusi ja võimeid, arendavad loovust või aitavad lihtsalt auru välja lasta.

Noorsootöö, mis kasutab nii mitteformaalset kui ka informaalset õpet, aitab noortel arendada pädevusi mitmetes valdkondades, võimaldab tugevdada suhtlusvõrgustikke ning muuta käitumist. Isiklik areng, interaktiivsus, õppimine grupis ja kogemustest - neid mitteformaalse õppe kasutab noorsootöös noorte arenguks. (Noorteseire 2016)

Liikumine kui harrastus ei pea olema juhendatud treening, oleks hea, kui noor saaks võimalikult mitmekülgsest liikuda, sest see on tervisele kasulik (Infopankki 2018). Sport ja liikumine on vajalik tugevate luude, lihaste ja südame arenguks. Lapse-ja noorukipõlves arendatud kehaline tervis hoiab meid tervemana pika elu jooksul. Noorena välja kujunenud liikumisharrastus ja -harjumus aitab täiskasvanul kiirel eluperioodil kehalist aktiivsust säilitada. (Sooba 2005: 4) Koolid osalevad liikumise organiseerimisel,

kuid koolil see ei ole peamine ülesanne . Vaid kehalise kasvatus tundides liikumine ei ole piisav. Sporti võib harrastada meeskonnas, klubis või iseseisvalt. (Pihu 2017; Liikumisharrastus...2010)

Lisaks spordile noortel on võimalus tegeleda mitmeid kunstiharrastusega, näiteks kujutava kunsti, muusika või teatriga (Infopankki 2018).

Eesti põhikooli riikliku õppekava 6. lisas öeldakse, et muusika rikastab tundemaailma, arendab tasakaalustatud isiksust, kujundab tervikliku maailmapildi ja musikalise maitse. Kunst ergutab kujutlusvõimet ja loovust, tasakaalustab emotsioone, arendab visuaalseid ja taktiliseid meeli (PRÕK 2011)

2.4. Valik kui võimalus

Valik on teatud hulgast valimine mitme võimaluse korral, valikuna nimetatakse ka valimusest tulenevat resultaati (EKSS 2018).

Maslow väitis, et isegi elu on juba püsiv valikuprotsess. Iga hetk inimesel on vaja teha valikut: kas liikuda oma eesmärgil saavutamise poole või loobuda sellest. (Maslow 2009: 48)

Tänapäeval noortel on olemas tegevussuundade lai valik, nendel on head võimalused oma plaanide ja ambitsioonide realiseerimiseks. Noorsootöö erinevate asutuste ja tegevuste valdkonnad on laiad, mitmekesised ja pidevalt arenevad. (Kaasava... 2013)

Varem tehtud uurimused on näidanud, et Eestis noored osalevad aktiivselt noorsootöös, kuhu kuulub ka harrastustegevus. Vaid üks Eesti noor kümnest ei ole viimasel kolmel aastal kokku puutunud mitte ühtegi noorsootöötegevusega. (Noorteseire 2011: 39) Eestis on kõige populaarsem noorsootöövaldkond huviharidus- ja tegevus. Seisuga 2015 tegeleb umbes 50% noortest huvitegevusega (Noorteseisre 2011: 40).

Kuna noorsootöö korraldamine on kohalike omavalitsuste ülesanne, siis sõltuvad noorsootöös osalemise võimalused ennekõike sellest, mida elukoha lähedal pakutakse ning milliseid noorsootöövorme ja -võimalusi eelistatakse. Tehtud uurimused näitavad, et need valikud on maakonniti väga erinevad. Suuremates linnades on lai valik tegevusi

ja võimalusi väikeste küladega võrreldes. Kuid nende näitajate põhjal ei saa rääkida sellest, et ühes või teises maakonnas on noorsootöö halvasti korraldatud, sest võimalusi saab luua ka vähemate institutsioonidega, eeldusel, et asutustevaheline koostöö on hästi korraldatud ja on loodud head transpordivõimalused. (Noorteseire... 2011: 37 - 44; Nugin 2013: 9)

Noorte osalus noorsootöös erineb vanuse lõikes, täiskasvanuks saamise järel langeb osalusaktiivsus märgatavalt. Varem tehtud uuringud näitasid, et noorte täiskasvanuks saamisel mitteaktiivsus suureneb kolmekordselt. See võib olla seotud sellega, et noored astuvad tööelusse, teiseks põhjuseks võib nimetada pere tekkimist. (Noorteseire... 2011: 39)

Eesti noorte seas on noorsootöös mitteosalejate osakaal väike. Eurostati korraldatud uuringutes osalenud noored nimetasid järgmisi mitteosalemise põhjuseid: soov olla koos sõpradega, sõbrad tegelevad muude asjadega, pakutav ei vasta nende ettekujutusele sellest tegevusest. Vanemad noored mainivad liigsest töö- ja koolikoormust kui üht mitteosalemise põhjust. 12-15-aastaste seas nimetas 15% peamise mitteosalemise põhjusena osalustasu või kulude suurust. Soomes on selle põhjuse nimetajate protsent kõrgem - 18%, kelle emakeel on soome keel ja 27% - teise emakeelega noori. (Myllyniemi 2012)

3. NOORTE VALIKUID MÕJUTAVATE MOTIIVIDE UURING

Käesolevas peatükis annab autor ülevaate eelmistest läbiviidud uuringutest, nende uuringu eesmärkidest ja läbiviimisest. Samuti tutvustatakse uuringust saadud andmeid ja tehtud analüüsi ning järeldusi.

3.1. Varasemad uuringud

Motivatsiooniga seotud uurimusi on varem tehtud palju. 2010. aastal tehti Tallinna Ülikoolis ja Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituudis uurimus, mille eesmärgiks oli teada saada, milliste tegevustega tegelevad noored Tallinnas, millised on nende vaba aja veetmise eelistused, harjumused ja võimalused. Esimene uurimuse osa, mis korraldati internetiküsitluse abil, andis ülevaate, kui tihti osalevad noored erinevates organiseeritud vabajajategevustes ning kuidas nad hindavad vaba aja veetmise võimalusi. Saadud tulemused näitasid, et kõige rohkem meeldivad noortele sellised harrastustegevused nagu sportimine (86%), vabatahtlik tegevus (72%), multimeedia (70%) ning kunst ja käsitöö (73%). Need andmed varieeruvad soo ja vanuse järgi. Tüdrukutele meeldib rohkem loovtegevus, samal ajal kui poistele sportimine ja ekstreemsus. Noorte tegeluosakaal langeb vanuse kasvades. Erandiks tuuakse muusika, kus arved kasvavad vanusega seoses, ja sporditegevuses, kus puuduvad vanuselised erinevused. Juhendamata tegevuse osas kõige oli kõige populaarsem reisimine (96%) ja arvutis videote ja filmide vaatamine (95%), jalutamine üksinda või sõpradega (94%) ja suhtlemine sotsiaalmeedias (92%). Üldiselt juhendamata tegevuse puhul on sooline erinevus nõrk, kuid siiski on: poisid valivad rohkem arvutimänge ja töötamist, samal ajal kui tüdrukud eelistavad lugemist, jalutamist ja teatris, kinos ja kontsertidel käimist. Oma tegevusega enamus vastajatest olid rahul. See on nende jaoks huvitav (90%), arendav (90%) ja nad planeerivad jätkata oma tegevust. Kõige kõrgemaid rahulolu hindeid andsid noored oma huvitegevusele. (Taru 2016: 35-94)

Fookusintervjuude abil uurijad kogesid infot noorsootöös osalemise soovide ja ootuste kohta. Noored nimetasid oma ootusi noortekeskuse kohta: see peab olema koht, kus on võimalik puhata, suhelda sõpradega. Nooremad vastajad nimetasid lisaks sellele, et nendele on tähtis, et noorsootöötaja oleks avatud suhtlemisele, lisaks sooviksid nad rohkem saada tasuta huviringe ja keskuses võiks olla söögikoht. Uurimuse tulemuste

põhjal tehti ülevaade ning seda kasutatakse ka tulevaste perioodide noorsootöö arengukava koostamisel. (Taru 2016: 35-116)

Noorteseire 2011.a. aastaraamat, kus oli avaldatud korraldatava 2011.a. Praxise poolt uurimuse "Noorte osalemine noorsootöös" tulemused, mille käigus uuriti eesti noorte osalemist noorsootöös, noorte motivatsiooni ja nende hinnanguid tegevusele. Väljaandes oli tehtud ülevaade noorte endi arvamusel, millises noorsootöötegevuses nad osalevad ja mida see neile pakub. Nagu eelnimetatud uuringus oli mainitud, on sport kõige populaarsem huvitegevus noorte seas. Uuringu tulemustest selgus, et põhiliseks motivaatoriks huvitegevusest osavõtmisel noored nimetasid huvitegevuse meeldivust, sotsiaalset aspekti ehk kuuluvust mingisse eakaaslaste grupile, suhted teiste inimestega ja nende meeldivus noorile. Noori täiskasvanute ja teismeliste seas nimetatakse motivaatoriks rohkem soovi omandada või arenada erinevaid pädevusi. (Noorteseire... 2012: 43 – 69) Uurimuse käigus noored andsid oma definitsiooni erinevatele noorsootöö tegevustele. Noorte arvates annab huvitegevus neile võimaluse tegeleda oma hobidega, koolides, huvikoolides, klubides, noortekeskustes ja mujal, kus korraldatakse erinevaid ringe, tunde ja treeninguid. (Noorteseire... 2012:93)

Käesoleva uuringu eriliseks jooneks on mitu faktorit: uuringus osalesid noored vanuses 11-18aastat, valimi moodustasid noored kolmest grupist: vene emakeelega noored, kes elavad või õpivad Narvas, eesti emakeelega noored kogu Eestist (paljud neist õpivad Audentese spordigümnaasiumis Otepääl) ja vene emakeelega noored, kes elavad Soomes. Enamus respondentidest on seotud mingi tegevusega, mis annab vastuse nende harrastusvaldkonna valiku kohta.

3.2.Uurimuse eesmärk, kogum ja metoodika

Tänapäeval noortel on olemas tegevussuundade lai valik oma vajaduste rahuldamiseks ja plaanide realiseerimiseks. Kuid mitte kõik kasutavad neid. See teema on lähedane, sellepärast, et autori laps, kes tegeleb laskesuusatamisega, valis spordi oma põhiliseks tegevuseks juba 9. klassi astumisel. Tema motivatsioon tegeleda spordiga oli suurem, kui teistel tema klubikaaslastel ja eakaaslastel, kes ei ole nii sihikindlad, et oma plaane ellu viia ületades raskusi ja takistusi. Võttes arvesse noorukiea omapära, paljudel noortel motivatsioon langeb, nad ei taha või ei suuda õppida, tegeleda oma harrastusega.

Seoses sellega autoril tekkis küsimus: millised faktorid mõjutavad noorte motivatsiooni, nende harrastustegevuse valikuid, miks ühed noored loobuvad oma harrastusest, teised aga jätkavad oma tegevust?

3.2.1. Uurimuse eesmärk

Uurimistöö eesmärgiks on uurida osalemist harrastustegevuses ning tegevustes ja tegevuste valikuid mõjutavaid motiive.

Uurimistöö käigus püstitas autor järgmised uurimisküsimused:

- Millistes harrastustegevuses osalevad noored ja millised motiivid mõjutavad noorte valikuid?
- Kuidas ümbritsev keskkond mõjutab noorte motiive?
- Millised on noorte hinnangud oma harrastustegevuse kohta ja nende seos motiividega?

Need küsimused aitavad mõista, millised motiivid noortel on, mis mõjutavad nende valikuid. Oluline ka, kas noor alustas ise tegevusega, millest sai hiljem tema harrastus.

3.2.2. Uurimuse valim

Käesolevas töös kombineeriti sihtvalimit, mugavusvalimit ja lumepallivalimit. Sihtvalim oli seotud vastajate vanusega valimisega. Küsimustiku link saadeti tuttavatele, naabritele ja autori tütre kooli- ja klassikaaslastele palvega osaleda uurimuses ja jagada linki oma tuttavatega (Õunapuu 2014: 142-145). Vastamise kriteeriumiks oli vanus. Uurimiseks valiti noori vanuses 10-18 aastat, kuna see vanus hõlmab noorukiiga, mil suudetakse teha iseseisvaid valikuid. Vastavalt erinevatele arenguteooriatele, võivad noorte vajadused, huvid ja eeldused muutuda. Nendel on võimalik analüüsida oma tegevusi ja soove, teha kindlaks motiive. Butterworth ja Harris väitsid, et noorukieas hakkab inimesel kujunema oma maailmavaade, ta saavutab autonoomsuse, tema vaated, hoiakud ja väärtused võivad muutuda (Butterworth, Harris 2002: 320). Lisaks sellele nooremas vanuses harrastustegevuse valikuid enamasti teevad vanemad.

Koostati nii vene- kui ka eestikeelne küsimustik. Uuringus osalesid vene- ja eestikeelsed noored erinevatest kohtadest, mis võimaldas teada saada, kas rahvus või elukoht mõjutab erinevate motiivide tekkimist. Andmestik võimaldas võrrelda ka vastuseid vanuse järgi.

Kokku saadud 131 vastust venekeelsele küsimustikule ja 31 eestikeelse küsimustikule. Valimises kuulus kokku 162 noort, kellest 109 nais ja 53 meesost, vanuses 11-18.a, enamik vastanuid olid vanusevahemikus 13-17 eluaastat.

3.2.3. Uurimuse meetodika

Eesmärgist ja ülesannetest tulenevalt uurimus teostati kombineeritud uurimismeetodi ülevaate analüüsimeetodi abil. Selle uurimuse tunnusteks on suletud loeteluga ja avatud küsimustega struktureeritud ankeetküsimustik, teatud inimeste rühmast koostatud valim ja kogutud andmete põhjal tehakse järeldusi selleks, et vastata autori poolt püstitatud küsimustele. (Hirsjärvi 2010: 125)

Uurimismeetod sobib selles töös kasutamiseks, kuna teatud valimi suurus on väike, vaatluse analüüs võimaldab võrrelda iga grupi vastuseid. Kuna see ankeetküsitlus oli koostatud Google Docs'i abil, oli võimalik jälgida küsitluse käiku. Ankeedi küsimused, milles vastajad valisid võimalikult rohke vastusevariantide hulgast, kajastasid erinevaid harrastamise valikuid mõjutavaid motiive, hinnanguid oma tegevusele. Sooviti ka lisada oma kommentaare. Küsimused, mida kasutati uurimuses, aitasid saada informatsiooni noorte arvamuse kohta oma harrastustest, valikutest ja võimalustest, kas nad plaanivad jätkata oma tegevust või mitte, kuidas rahuldab neid tegevusala ja keskkond.

Küsimustiku koostamisel pidas autor silmas uuringu eesmärgi, põhines teoreetilistele käsitustele ja toetus ka varem korraldatud uuringute andmetele. Küsimustiku koostas autor iseseisvalt. Autor kasutas oma töös küsimusi, mis olid võetud 2016.a Marti Taru uuringust „Tallinna noorte osalemine noorsootöös. Noorte arvamus“. (Taru 2016: 123 – 140) Kasutatud küsimused olid võetud eeskujuks, kuna need vastasid uurimuse eesmärkidele ning täiendasid võimalusi lisamotiivide indikaatorite väljaselgitamiseks.

Vastusvariante oli võimalikult palju, mis võimaldas rohkem täpsemaid vastuseid nende motiivide kohta saada. Kokku oli 24 küsimust, mis olid jagatud plokkideks:

1. Üldine informatsioon, kus noor kirjutab oma soo, vanuse ja elukoha. Vastab, kas tal on mõni harrastus või mitte.
2. Küsimused mitteosalemise põhjuste kohta, kui noor märkis, et ei osale mingis tegevuses. Siin autor võttis eeskujuks uuringus „Tallinna noorte osalemine noorsootöös“ esitatud vastusevariante, kuna nende valik oli lai ja mitmekesine.

Põhjusteks olid pakutud suur koormus koolis või töötamine lisaks õppimisele, keskkonna, seltskonna, juhendaja ja isegi tegevuse ebameeldivus, teised kohustused, tegevuse asukoht, sõbrad tegelevad teise tegevusega.

3. Küsimused harrastustegevuse kohta. Noortel küsiti, kui kaua, millega ja kui tihti nad tegelevad oma harrastusega.
4. Harrastustegevusse suhtumist puudutavad küsimused. Kuidas noored hindavad harrastustegevust kui arendatavat tegurit, mis see nende jaoks on – meelelahutus või pingutus? Need küsimused samuti võeti Marti Taru uuringust.
5. Küsimused valiku kohta. Kuidas noored jõudsid otsusele tegeleda selle harrastusega ja mis neid motiveerib jätkama.
6. Küsimused, mis on noore tulevase hariduse ja eriala kohta. Selles plokis noored vastasid, millise kõrgema haridustaseme nad sooviksid saada ja millise eriala nad valiksid.
7. Viimased küsimused on vastanute pereliikmete harrastustegevuse kohta: kas keegi nendest tegeleb mingi harrastusega või mitte ja millega.

Küsimused olid selged, võimalikult arusaadavad ja lühikesed, et nooremad vastajad saaksid õigesti mõista neid. Küsimustikus olid küsimused, mis pakuti valida variantide vahel. Lisaküsimused andsid võimaluse lisada midagi enda arvamusest, kuid see ei olnud kohustuslik.

3.2.4. Uurimuse läbiviimine

Autor saatis Google Diskis tehtud küsimustiku Audentese spordigümnaasiumisse, venekeelse noorteklubisse "Raduga" Vantaas (Soome) ja tema ja tema tütre eakaaslastele tuttavatele Narvas palvega, et noored vastaksid ja võimalusel levitaksid oma sõprade-tuttavatele, mis võimaldaks saada vastuseid erinevatest noorte gruppidest. Kuna uurimuses osalemine on vabatahtlik, ei olnud võimalik ette nägema vastajate arvu.

Ühe nädala jooksul oli saadud 131 venekeelset ankeedi ja 31 estikeelset ankeedi vastustega, kuid enamik nendest oli täidetud esimese päeva jooksul, millal paluti noori osaleda uuringus.

3.2.5. Uurimuse analüüs

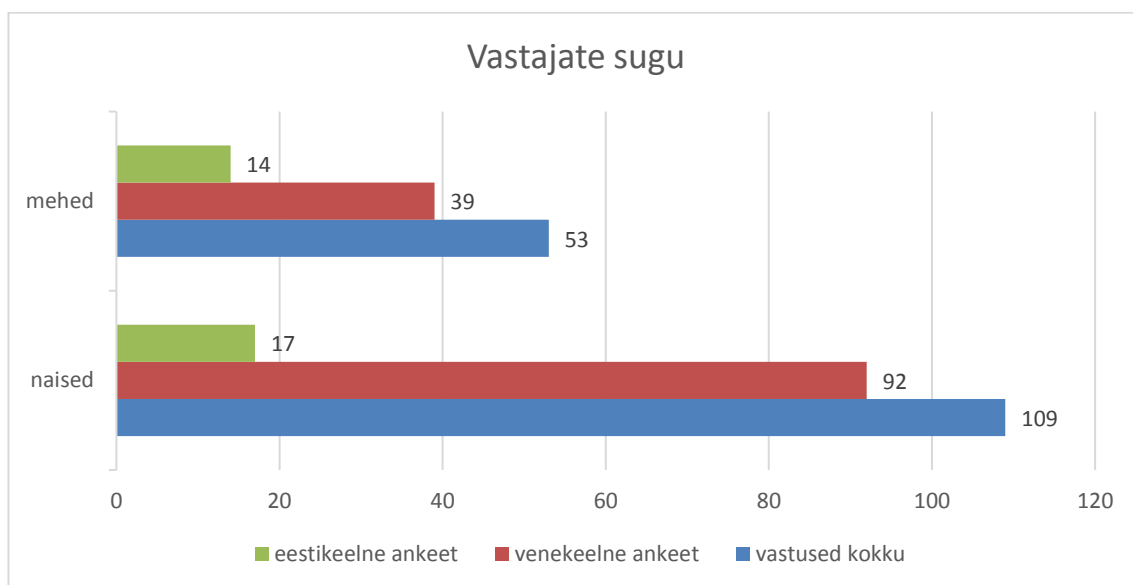
Uuringu analüüsimiseks kasutas autor Google Docs'i ja Excel'i andmetöötamise programmi. Ankeetiküsitluse tulemusi analüüsiti jaotumuse analüüsimeetodi abil. Kuna oli koostatud kaks küsimustikuvarianti, analüüsis autor saadud andmeid kahe grupi kaupa et näha iga noortegrupi vastuseid, kui ka kõiki vastajaskondades, et teada saada üldised andmeid.

Analüüsitud andmete põhjal olid koostatud joonised ja tabelid. Töö vaatlleb, kas noortel on harrastustegevus, kas see tegevus rahuldab neid ja milliseid motiveerivaid tegureid noored nimetasid. Lisaks autor selgitas, milline on suhtumine harrastussele, kas see on tõsine või pigem mäng ja meelelahutus. Kõikide vastuste põhjal tegi autor järeldusi selle kohta, millised motiivid mõjutavad noorte harrastustegevuses osalemist.

3.3. Uurimuse tulemused

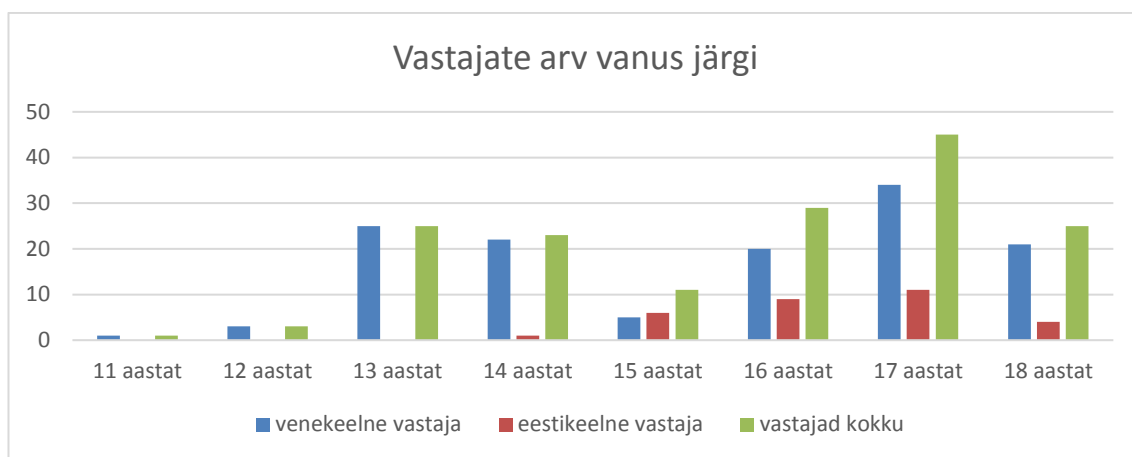
Töös tuuakse välja mõned vastajate kommentaarid. Intervjuueritava kommentaarid märgitakse ära kursiivis. Kõik respondentide vastused on kodeeritud ja nummerdatud, kus E tähendab eestikeelset küsimustikule vastajat (1 – 31), V – venekeelne vastaja (1 – 131).

Kokku saadi 162 vastust, 131 nendest olid venekeelsed ja 31 eestikeelsed. Vastajatest oli 109 naist ja 53 meest. Joonisel 1 on näidatud vastajate arv, sugu ja rahvus.

Joonis 1. Vastanute sooline jaotus

Joonisel 2 on näidatud osalejate vanus, millest me näeme, et aktiivsemalt vastasid noored vanuses 16-17aastat. Eestikeelsete vastajate hulgas vanus on kõrgem, kuna autor viis uurimuse läbi Audentese gümnaasiumi 9-12klasside õpilaste seas.

Joonis 2. Vastanute vanuseline jaotus

Venekeelses vastajatest enamik olid narvalased – 108

Sillamäe 2

Vantaa 10

Espoo 3

Helsinki 2

Eestikeelse vastajate seas enamik olid Tallinnast.

Tallinn ja Harjumaa 14

Tartu 8

Võru ja Võrumaa 2

Jõhvi 1

Karksi-Nuia 1

Venekeelseid vastajaid Eestist oli 110, Soomest – 15, eestikeelseid noori oli 31, kelle elukoht on erineb. See näitab, et venekeelse küsimustiku täitnute rühm on mõnevõrra laiem ja mitmekesisem kui eestikeeles vastanute rühm nii osalejate arvu kui ka vanuse poolest.

Kõik vastajad nimetasid oma emakeeleks vene (venekeelne küsimustik) ja eesti keele (eestikeelne küsimustik) vastavalt küsimustiku keelele. Küsimusele, kas oskavad nad mingit keelt lisaks emakeelele, nimetasid enamuses veel kaht keelt. Kõige populaarsemad venekeelses küsimustikus olid eesti ja inglise keel, eestikeelses – inglise ja vene keel.

Noored Soomest nimetasid soome keelt ja inglise keelt enamuses, lisaks oli nimetatud rootsi keelt.

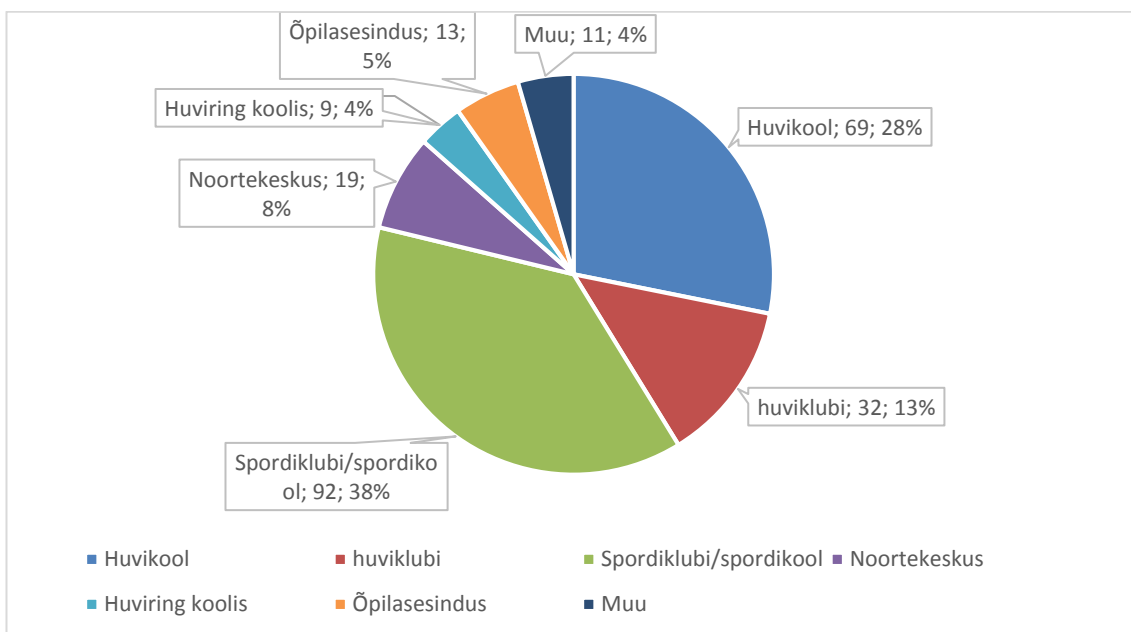
Respondendid enamuses osalevad mingis tegevuses, 121 venekeelse noort vastas, et tegeleb mingi harrastusega, samal ajal kui eivalt vastas vaid 10 noort. Eestikeelsete noorte seas vastasid positiivselt 30 inimest ja vaid üks märkis, et ei osale mingis tegevuses. Kõigist vastajatest ei tegele mingi harrastuega 11 noort, kelle vastused on nädatud tabelis 1 ja kus on näha, millised põhjusi noored nimetasid harrastustegevuses osalemise takistajatena. Autor palus valida vähemalt kaks põhjust pakuvatest variantidest. Peamise põhjusena noored nimetasid suurt koormust koolis, teiseks põhjuseks oli see, et pakutav tegevus ei vasta nende ettekujutusele sellest tegevusest.

Tabel 1. Harrastustegevust takistatavate põhjuste osakaal vastajate seas

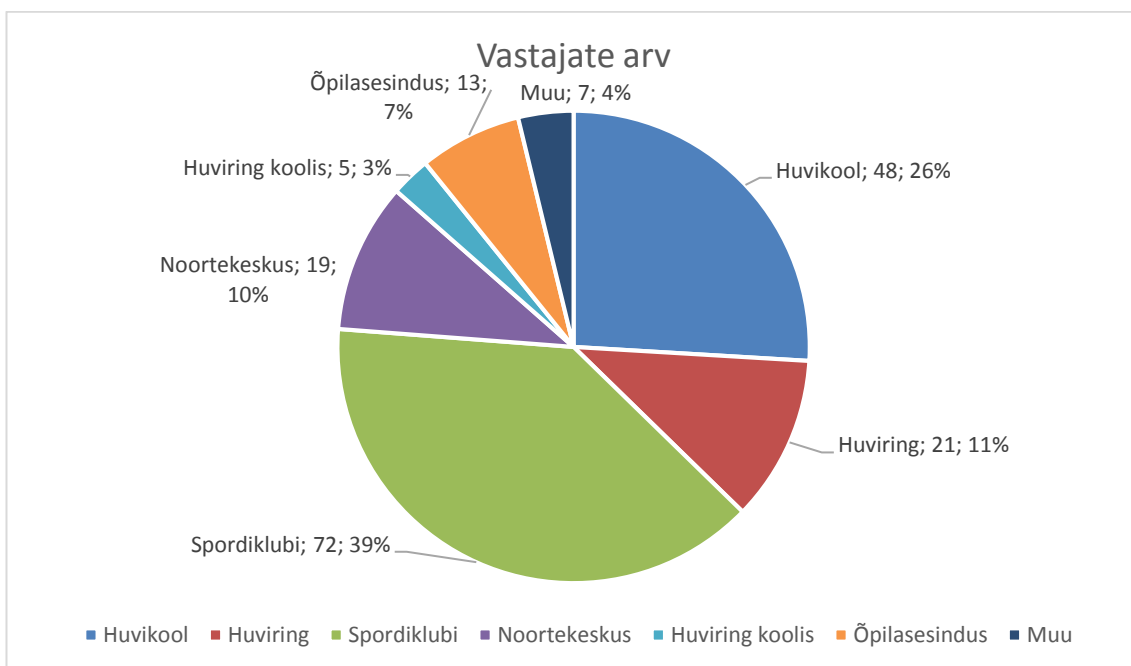
Mitteosalemise põhjus	Vastuste kogus	Valik protsentides
Suur koormus koolis	9	81,82%
Töötamine lisaks koolile	1	9%
Teised kohustused, mis võtavad aega	2	18%
Pakutav ei vasta minu ettekujutusele sellest tegevusest	3	27%
Juhendaja ei meeldi	2	18%
Selle huvitegevuse seltskond ei meeldi	1	9%
Sõbrad tegelevad muude asjadega ja tahtsin nendega koos olla	0	0
Osalusmaks oli liiga suur	0	0
Ei meeldi tegevuskeskkond (ruumid, tingimused)	1	9%
Ei olnud vastavat informatsiooni	2	18%
Harrastamise koht on liiga kaugel minu kodust	2	18%
Huvitavat mind tegevust ei pakuta	2	18%

Joonis 3 näitab kokku vastajate jaotust tegevuskoha järgi, millest saime teada, et kõige populaarsem tegevuskoht on spordikool või spordiklubi, teisel kohal on huvikool (joonis 3). Kuna venekeelsete respondentite arv (joonis 4) on suhteliselt suurem, siis nende vastused mõjutasid kogu pilti, 38% kõigist respondetidest märkisid spordi oma

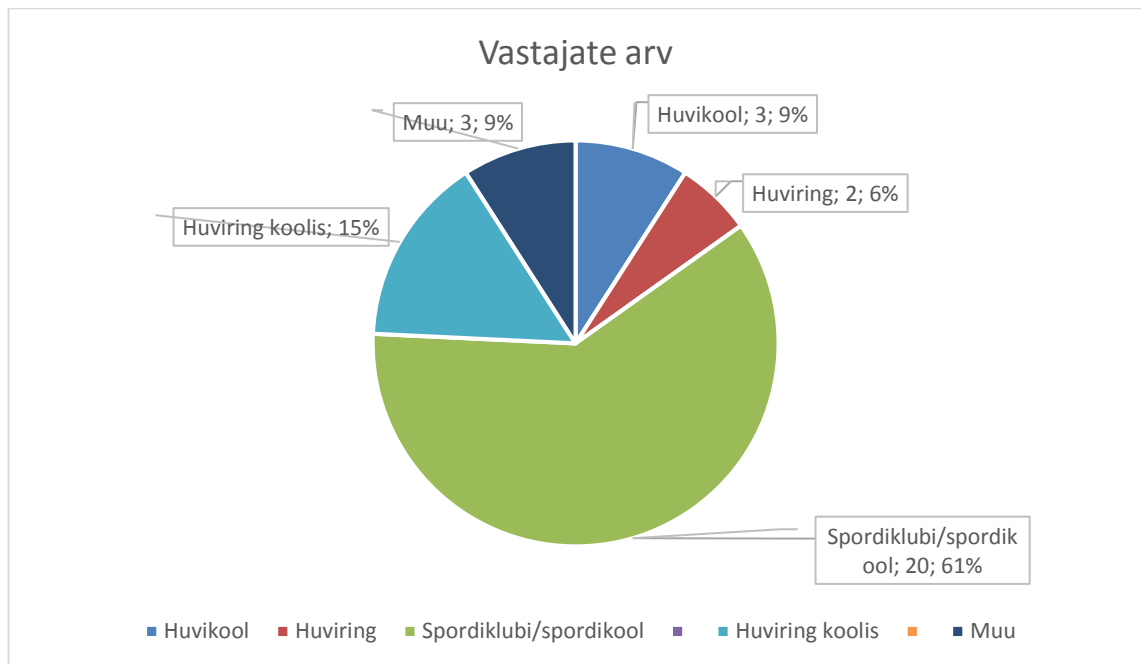
huvitegevuseks, kuid kui vaadata eestikeelse küsimustiku vastuseid, siis spordikoolis tegelevad 68% respondente (joonis 5).

Joonis 3. Kogu vastajate jaotus tegevuskoha järgi

Joonis 4. Venekeelse vastajate jaotus tegevuskoha järgi

Joonis 5. Eestikeelse vastajate jaotus tegevuskoha järgi

Mõned noored nimetasid oma harrastamiseks üheagselt mitut tegevust. Noored võivad tegeleda nii sportimisega kui ka joonistamisega. Allpool on toodud mõned näited, kus noored kirjeldasid oma tegevust:

- *Tegelen võrkpalliga 4 korda nädalas, rahvatantsuga 2-3 korda nädalas, muusikakooliga 2-3 korda nädalas ja koorilauluga 1 kord nädalas (E5)*
- *Murdmaa-ja laskesuusatamine, õppisin klaverit, tantsisin rahvatantsu ja laulsin kooris (E4)*
- *Laskesuusatamine, ronimine, kajakitamine, jalgpall (E18)*
- *Tegelen ratsustamisega, teatristuudios, spordija, vabal ajal loen palju, mängin klaverit ja õpin keeli. (V56)*
- *Põhiliselt tegelen spodriga, kuid lisaks sellele vabal ajal osalen projektides, kirjutan projekte. Korraldan erinevaid üritusi ja tegelen palju muuga. Olen igasuguse aktiivse eluviisi pooldaja! (V79)*
- *Mängin korvpalli, kirjutan luuletusi, muusikat, mängin klaverit, loen raamatuid, monteerin videosid, jälgin arvutimängude tööstust ja trende. (V105)*

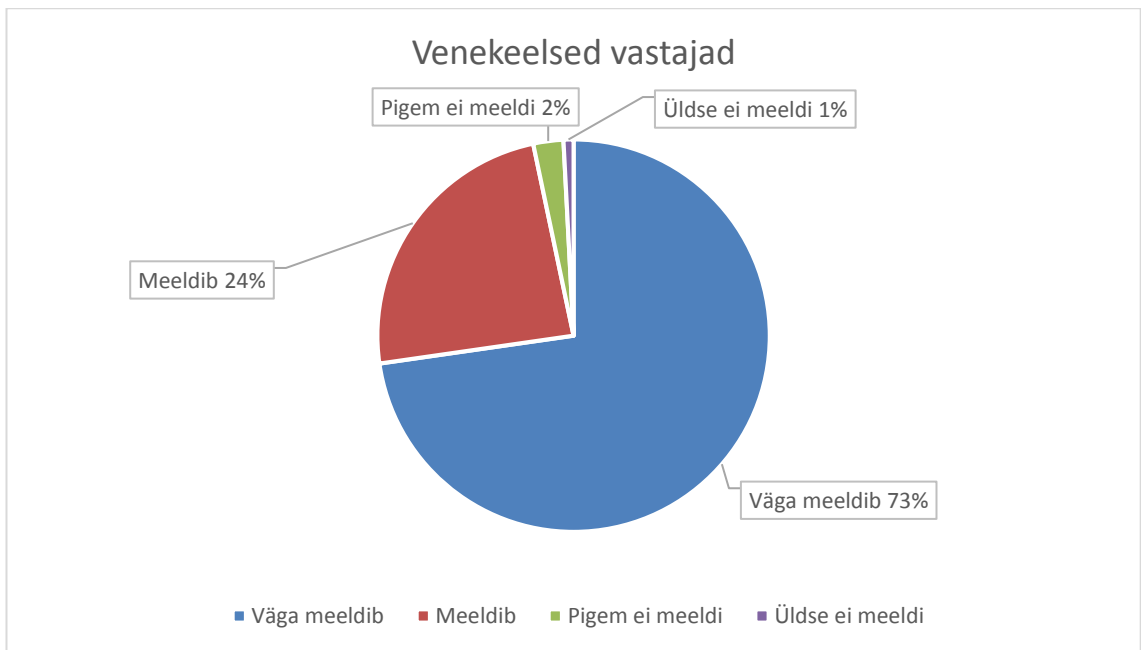
Tabelisse 2 on kokku pandud vastajatega nimetatud harrastustegevused, millega nad tegelevad.

Tabel 2. Harrastustegevused

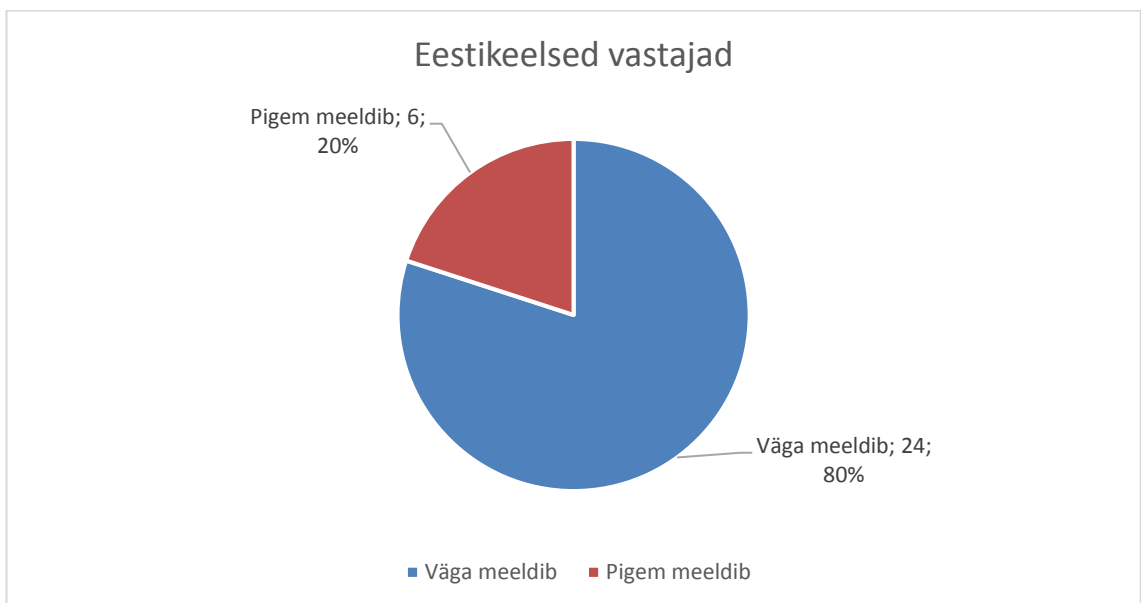
Harrastustegevus	Venekeelsed noored	Eestikeelsed noored
Tantsustuudio/ring	22	3
Sport	63	28
Muusika	27	7
Teater	8	0
Looming	14	1
Pildistamine	2	0
Video montaaž ja ümbertöötlemine	6	0
Arvuti, arvutimänge	4	2
Laulmine kooris	4	3
Muu	15	5

Puudutades motivatsiooni ja harrastustegevuse hindamist, autor analüüsis vastuseideraldi elukoha järgi, et teada saada, kas see on üks motivatsiooni motiividest.

Küsimusele harrastuse meeldivuse kohta enamik vastajatest on rahul oma tegevusega. Kuid vaadata vastajaid emakeele järgi, siis venekeelsed noored märkisid kõiki vastusevariante, mis olid pakutud ja mis on näidatud joonisel 6. Samal ajal eestikeelsed vastajad (joonis 7) valisid vaid kaht varianti. Vastused räägivad sellest, et kõik noored on rahul oma tegevusega. Kui võrrelda rahulolu hindamise andmeid protsentuaalselt, siis hindavad eestikeelsed vastajad harrastustpositiivsemalt kui venelased.

Joonis 6. Vastused küsimusele "Kas sulle meeldib/ huvitav sellega tegeleda?" venekeelsete noorte vasteste protsentuaalne jaotus.

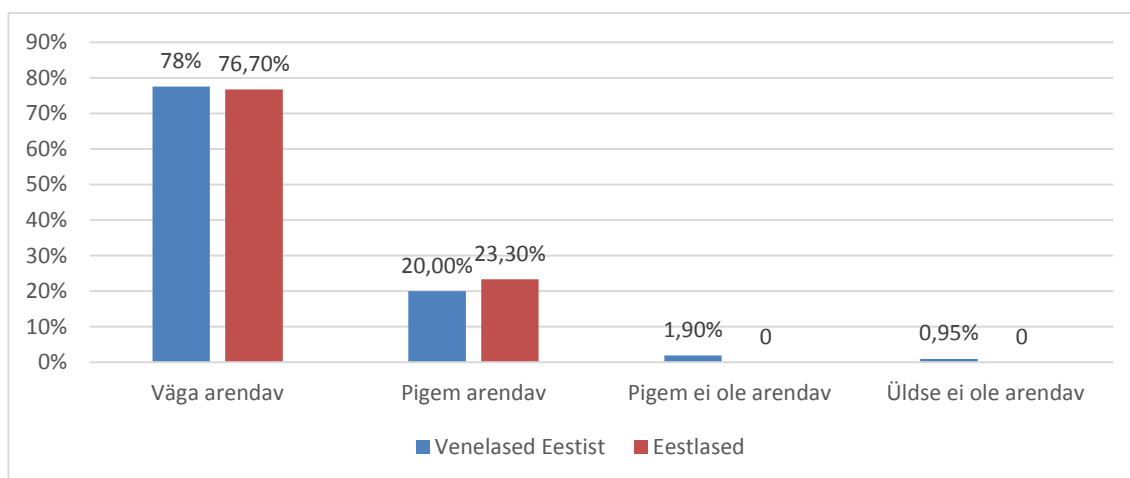
Joonis 7. Vastused küsimusele "Kas sulle meeldib/huvitav sellega tegeleda?" eestikeelsete noorte seas.

Noorte käest küsiti (Tabel 3), mida nad teeksid valiku võimalusel, kas jätkata oma harrastuist või mitte? Kõikide rühmade vastajate enamus valis oma tegevuse jätkamise, teiseks populaarsemaks variandiks oli „jätkaksin edasi, kuid otsiksin lisategevuse“. Oli pakutud veel mitu varianti millest varianti „Algselt ei alustaks selle tegevuse“ ei olnud valinud ükski respondentina.

Tabel 3. Valikuvõimalus oma tegevuse kohta, vastajate protsentuaalne jaotus

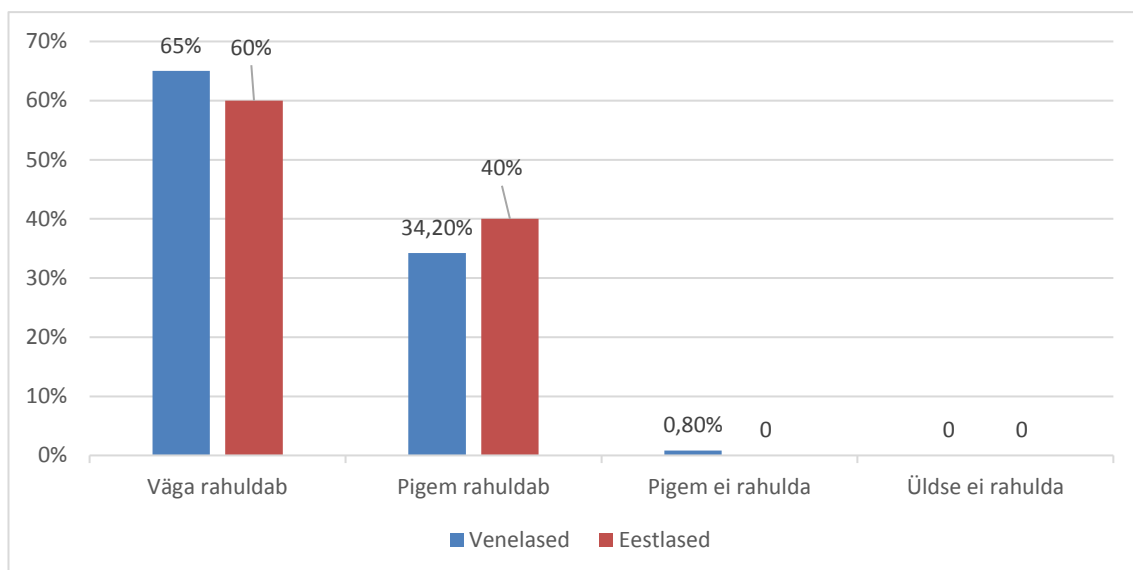
Vastusevariant	Venekeelsed noored	Eestikeelsed noored	Vastajad kokku
Jätkaksin harrastamist nagu ennegi	57,6%	66,67%	59,21%
Otsiksin endale uue tegemise	3,4%	0	2,63%
Tegeleksin samaga kuid teises kohas	5,1%	3,33%	4,6%
Lõpetaksin selle tegevuse	1,7%	0	1,31%
Algselt ei alustaks selle tegevuse	0	0	0
Jätkaksin edasi, kuid leiaksin lisategevust	32,2%	30%	32,23%

Joonisel 8 on välja toodud andmed kõikide respondentide vastustest, kus harrastustegevust oli hinnatud kui arendavat ja tulemuslikku tegevust nende jaoks. Venekeelsed respondendid valisid kõiki hindamisvariante, eestlased valisid need variandid, mis näitavad, et nende jaoks harrastustegevus on arendav ja tulemuslik. Joonisel on näha, kuidas jaotuvad protsentuaalselt vastused harrastustegevuse arendatavuse ja tulemuslikkuse seisukohalt iga gruppi sees.

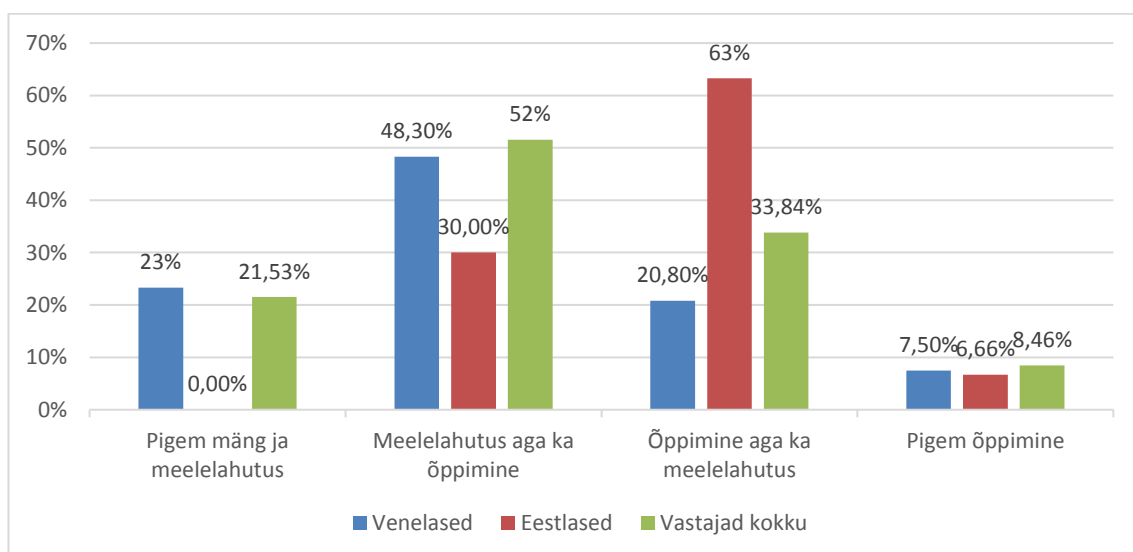
Joonis 8. Kõigi respondentide harrastustegevuse arendavat ja tulemuslikku hindavad vastused. protsentuaalne osakaal iga grupi vastanute seas

Respondendid andsid oma harrastustegevusele kui oma vajaduste rahuldajale enamuses positiivselt hinnangu. Vaid üks respondent märkis, et tegevus pigem ei rahulda tema vajadusi. Joonis 9 näitab, kuidas vastajate hinnangud sõltuvad elukohast.

Joonis 9. Harrastustegevusega oma vajaduste rahuldamine vastajate osakaal

Harrastamist kui tegevust hinnates, noorte vastused olid erinevad nii elukoha, kui ka tegevuskoha järgi. Eestlaste seas ”harrastus kui pinge ja õppimine, samas kui ka meelelahutus” oli eduseisus – 63%. Venekeelsed Eesti elanikud valisid vastusevariandi ”rohkem meelelahutus samas kui ka õppimine” – 48,3%, venelased Soomest aga nimetasid oma harrastust meelelahutuseks. Tabelis 12 on esitatud sellele küsimusele saadud vastused venekeelse ja eestikeelse küsimustikute järgi.

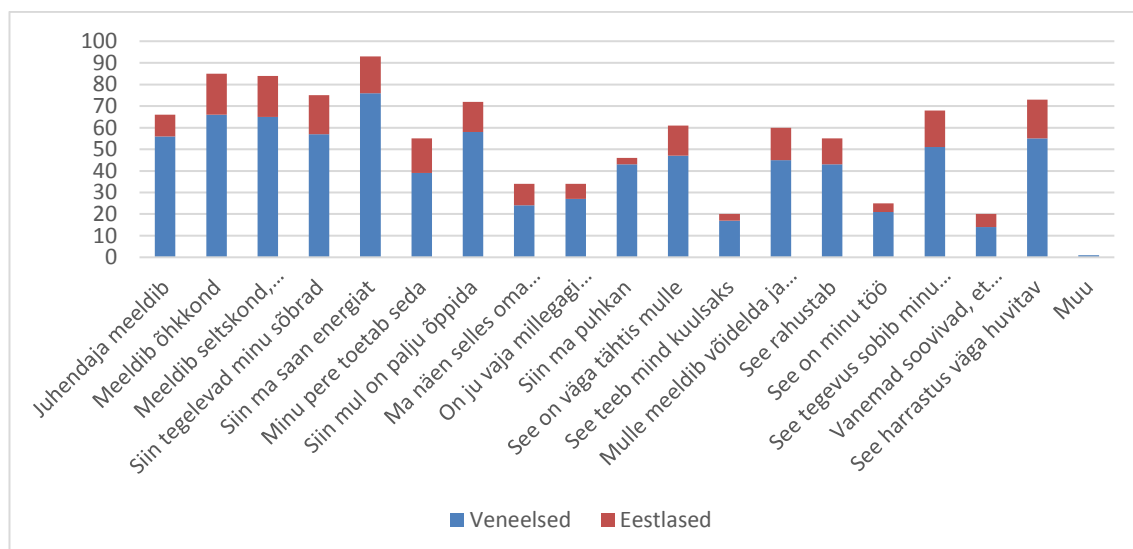
Joonis 12. Harrastustegevus kui meelelahutus või pingutus, vastajate osakaal

Kui küsiti noorte käest, kuidas nad jõudsid otsusele tegeleda selle konkreetse harrastusega, enamik kogu vastajatest märkis, et neid suunasid vanemad, ja saadud andmed ei sõltu elukohast.

- *Lihtsalt olin õigel ajal õiges kohas (V79)*
- *Alguses mind viidi muusikakooli, et kokutamisest lahti saada. Ma laulsin kooris. Kahe aasta möödudes minus nähti potentsiaali ja pakuti minna pedagoogi juurde, kes aitab mul lavale jõuda ja ma saan aktiivselt esineda ja osaleda erinevates konkurssides. Mul aidati esile tõsta minu tugevad pooled. Nii kõik algas. (V115)*

Harrastamise motiivide väljaselgitamiseks autor palus valida mitu sobivat varianti. Sellele küsimusele vastates noored olid eriti aktiivsed, mõned valisid rohkem kui neli varianti. Joonis 11 näitab graafiliselt, millised motiivid olid kõige populaarsemad noorte seas. Tabelis 4 on välja toodud variantide valimise arv iga rühma kohta. Lisaks sellele, respondendid kirjutasid oma mõtteid motiivide kohta, mis on järgnevalt toodud.

- *Vahel ma saan oma tegevusega väga raskelt hakkama. Mõnel juhul pean valima kahe asja vahelvõi ennast piirama. Tekib soov jätta kõik pooleli ja lahkuda. Kuid ma ikkagi jätkan tööd püstitatud eesmärgi nimel. Pärast kõikide raskuste ületamist tunnen tugevat rahuldust. See ongi minu jaoks õnn. (V79)*

Joonis 11. Motiivid harrastamise tegelemiseks, vastuste arv gruppides

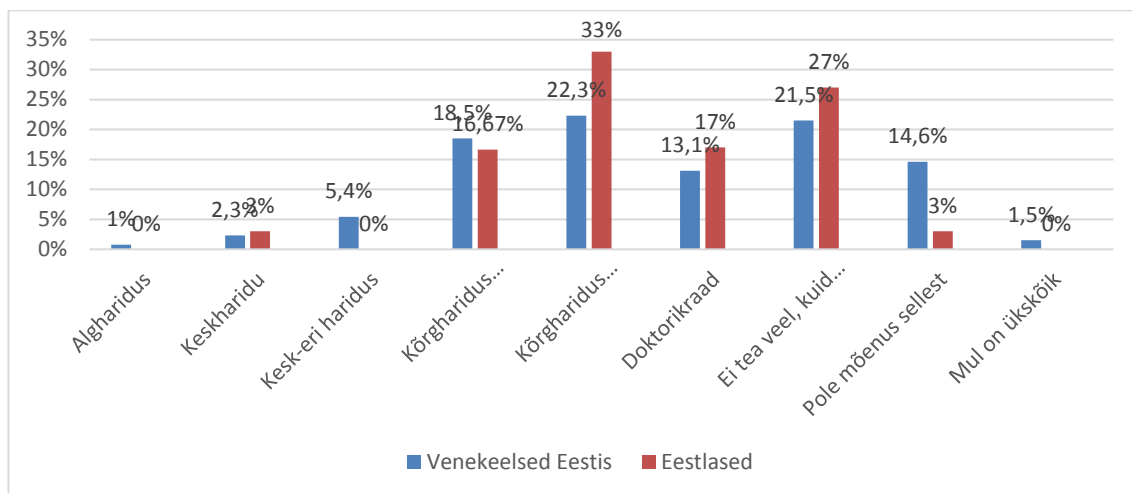
Tabel 4. Motiivid harrastusega tegelemiseks (Vastuste sageduse protsentuaalselt igas grupis)

Vastuse variandid	Venekeelsed noored	Eesikeelsed noored
Mulle meeldib juhendaja	46,3%	33,33%
Meeldiv õhkkond	54,5%	63,33%
Meeldib seltskond, kellega ma harrastan	53,7%	63,33%
Siin tegelevad minu sõbrad	47,1%	60%
Siin ma saan energiat	62,8%	56,67%
Mu pere toetab seda	32,2%	53,33%
Siin mul on palju õppida	47,9%	46,67%
Ma näen selles oma tuleviku elukutset	19,8%	33,33%
On ju vaja millegagi tegeleda, miks mitte sellega	21,5%	23,33%
Siin mina puhkan	35,5%	46,67%
See on väga tähtis mulle	38,8%	46,67%
See teeb mind kuulsaks	14%	10%
Mulle meeldib võidelda ja võita	37,2%	50%
See rahustab	35,5%	40%
See on minu töö	17,4%	13,33%
See tegevus sobib minu iseloomule	42,1%	56,67%
Vanemad soovivad, et mina jätkaks seda tegevust	11,6%	20%
See harrastustegevus on väga huvitav	45,5%	60%

Küsimustes oma tuleviku hariduse ja eriala kohta noorte vastused olid enamasti sarnased. Suurim osa vastanutest planeerib saada vähemalt bakalaureuse/kraadi, paljud valisid vastuseks doktorikraad. Kõige populaarsem eriala oli seotud meditsiiniga. Need vastused olid sarnased kõikides vastajate gruppides. Eriliseks oli üks vastus, kus noor respondent valis põhihariduse kui kõrgeima planeeritud haridusastme. Võib oletada, et tegu on veaga või küsimusest valesti arusaamisega. Joonis 12 näitab valitud haridustasemeid grupiti.

Tabel 5 näitab, millised erialavalikud olid kõige populaarsemad vastanute seas. Olid nimetatud need erialad, mis on seotud meditsiini, informatsiooni tehnoloogiatega, astrofüüsika, inseneeria, veterinaaria, riigikaitsega. Need valikud ei ole seotud mingi

tegevusega, vaid on teadlik valik, kuna vatanud juba teavad, milline haridustase selleks sobib. Oli kirjutatud üks kommentaar sellele küsimusele, mis näitab, et motiivid ei ole püsivad ja võivad muutuda: *Hetkel valiksin treeneri elukutse, kuid see on lihtsalt praegune mõte. Arvan, et see pole elukutse, millega tahan terve elu tegeleda.* (E17)

Joonis 12. Soovitud omandatav haridustase erinevate gruppide lõikes. Protsentuaalne osakaal

Tabel 5. Enim nimetatud planeeritud eriala

Soovitud eriala	Vastuste arv
Meditsiin (arst, neuroloog, kirurg, spordiarst, psühhiaater jne)	10
IT erialad	7
Insenöör	5
Füsioterapeut	4
Veterinaar	4
Disainer	3
Astrofüüsika	2

Vastused küsimustele, mis oli seotud harrastustegevusega perekonnaliikmetel näitasid, et enamiku respondentide leibkondades keegi tegeleb mingi harrastamisega. Küsimus, millega tegelevad leibkonna liikmed, jäi enamuse respondentitega vastamata.

3.4.Uurimuse järeldused

Lõputöö eesmärgiks oli suurida noorte osalemist harrastustegevustes ja tegevuste valikuid mõjutavad motiivid.

Esimese uurimuküsimusele "Millistes harrastustegevuses osalevad noored ja millised motiivid mõjutavad noorte valikuid" vastuse saamiseks oli küsitlusankeedis loodud välja 5 küsimust:

1. Millega sa tegeled?
2. Kus sa tegeled?
3. Mis motiveerib sind jätkata harrastamist?
4. Kui sul oleks võimalus, kas sina jätkad oma tegevust?
5. Kuidas jõudsid otsusele tegeleda selle konkreetse harrastamisega?

Respondentide seas kõige populaarsem oli nimetatud spordiga tegelemine, teiseks valitud tegevuseks on muusika ja tantsimine. Need harrastustegevused nõuavad tõsisist lähenemist, mis mõjutab suhtumist harrastamisele. Sellest tulenevalt spordiga või muusika tegelevate noori motiivid võivad erineda motiividest neid noori, kelle jaoks harrastustegevus on pigem meelelahutus.

Saadud vastuste analüüsimisel autor tegi järelduse, et motiivid sõltuvad noore positsioonist, tema vajadustest ja soovidest, mitte elukohast, vanusest või emakeelest. Kui John, Robins ja Pervin väitsid - inimese motivatsioon on ainulaadne, kordumatu ja kogu elu jooksul võib muutuda sõltuvalt tema vajadusest, huvidest või tunnetusprotsesside dünaamilisest iseloomust (John jt. 1999: 14).

Esimeseks mõjutajaks valiku tegemisel on siiski vanemad, samuti võimalused, mida noorele pakutakse. Enamik noori vastas, et harrastustegevusele suunasid neid vanemad, kuid nende huvisid arvestati. Harrastusega jätkamise küsimuses aga noor ise teeb valikuid. See sõltub erinevatest faktoritest: kas see tegevus rahuldab noore nõudmisi, kas annab midagi rohkemat kui lihtsalt vaba aja veetmine. Nagu Bachmann oli väitnud, on motiiv tunnetatud vajadus, mis konkretiseerib motivatsiooni. Tegevus suunatakse motiivi poolt loodud eesmärgile. Inimene saab aru, kuidas tegutseda oma konkreetse vajaduse rahuldamiseks. Paljude motiivide vahelisest võitlusest ja konfliktist keskkonnaga kujuneb

välja üks või mõned peamised suurima emotsionaalse tähendusega, mis mõjutavad tegevust. (Bachmann 2011: 4) Juhtivad motiivid lisavad nii tegutsemisele kui ka tingimustele juurde isikliku tähenduse ehk mõtte (Jenikeev 2005: 52). Noorte vastustes oli üks ühine tendents: nende motiivide valik on ühtlane teekond motiivide valikutest. Kui noor valis sotsiaalse tegur kui motiivi, siis tema motiivide valikud on sarnase tähendusega.

Teisele uurimisküsimusele "Kuidas ümbritsev keskkond mõjutab noorte motiive?" oli võimalik saada vastused, analüüsides kogu küsimustiku vastuseid – kõik need on seotud motivatsiooni ja motiividega.

Inimene on sotsiaalne olend, suhted teistega mõjutavad tema arusaamu ümbritsevast maailmast, isiksuse arengut ja käitumist. Suhted toimivad teatud kontekstis ja hõlmavad kultuuri, keskkonda, sotsiaalseid grupe ja perekondi. (Hayes 2002: 2) Oluline roll on noortega tegelevatel inimestel, kes suunavad neid ja pakuvad eneseteostuseks erinevaid võimalusi (Ergma 2009). Noori toetavad vanemad, juhendajad, eakaaslased annavad neile juurde enesekindlust, mis omalt poolt loob soodsad tingimused motiveeritud ja eesmärgipäraseks tegutsemiseks.

Noorte soov on rahuldada oma psühholoogilisi vajadusi, milleks on tajuda kompetentsust, autonoomsust ja seotust. Harrastustegevus aitab noortel arendada loovust ja pädevusi mitmetes valdkondades, võimaldab tugevdada suhtlusvõrgustikke, muuta käitumist ning aitab lihtsalt lõõgastuda.

Inimese motiivid kujunevad enamasti ümbritsevast suhtluskeskkonnast, kus põhiautoriteetideks on kas eakaaslased või eeskujud teatud tegevusvaldkonnast. Vastustes noored märkisid, et nende jaoks sotsiaalne aspekt on väga tähtis, enamik nimetas suhtlemismotiive, mis motiveerivad neid harrastustegevuse jätkamist.

"Millised on noorte hinnangud oma harrastustegevusele ja nende seos motiividega."

Lõviosa vastanutest on arvamisel, et harrastustegevus täiesti rahuldab nende nõudmisi ja vajadusi. Samuti on tegevus nende jaoks väga arendav ja huvitav. Vastuste üldpilt suuresti ei erine noorte elamiskohast ja emakeelest.

Noorte motiivid seostuvad nende suhtumisga harrastustegevusse. Selliseks põhiindikaatoriks on vastused küsimusele „Kas harrastuses osalemine on sinu jaoks pigem mäng ja meelelahutus või õppimine ja pingutus?”

Lisaks sellele oli tehtud вывод, et motiivid sõltuvad ka sellest, kas noor on rahul oma harrastustegevusega või mitte. Kui respondent ei ole rahul teatud faktoriga oma harrastuses, tema motiivid hakkavad muutuma. Kui teatud faktorid kutsuvad esile rahulolematust, kuid harrastus ise on huvitav, jätkab noor harrastusega tegemist.

Kokkuvõttes enamik vastuseid näitas, et noored vastajad on huvitatud harrastustegevusest, nad nimetasid oma motiive, mis mõjutavad nende valikuid. Vastuste analüüsimisel tegi autor järelduse, et motiivid on kõigil noortel sarnased, need ei sõltu elukohast või eest, motiive mõjutab vaid noore isiksus, keskkond ja eesmärk ning siht, mille poole noor püüdleb.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli uurida noorte osalemist harrastustegevuses ja tegevuste valikuid mõjutavaid motiveid.

Lõputöö koosneb kolmest peatükist ja alapeatükkidest. Esimene peatükk on teoreetiline osa, kus vaadeldakse motivatsiooni ja motiivi mõisteid, Maslow'i ja enesemääratlemise teooriaid, Allporti isiksusetooriat, ja käsitletakse motiivi kui motivatsiooni tegurit. Motivatsioon on inimese sees ja sõltub ainult tema eesmärkidest, hoiakutest ja uskumutest. Inimese motivatsioon on ainulaadne, kordumatu ja see võib elu jooksul muutuda sõltuvalt inimese vajadustest või huvidest, tunnetusprotsesside dünaamilisest iseloomust. Motiiv on motivatsiooni konkretiseeriv tunnetatud vajadus, mis suunab tegutsema eesmärgi rahuldamise poole.

Käesoleva lõputöö teoreetiliseks aluseks on Deci ja Ryani enesemääratlemise teooria, mille põhiline mõte on inimese valikuvõimalus tegutsemisel, tema paindlik juhtimine enda ja keskkonna vahelises koostöös.

Teises peatükis tehakse ülevaade noorukiea definitsioonist ja arengulisest eripärasustest, kirjeldatakse noorsootööd ja selle mõju noortele. Antakse ülevaade valikuvõimalustest, käsitletakse harrastusliike ja noorte valikut kui teadliku tegu. Selle osa järeltuleks on, et noorukiiga on periood inimese elus, mil toimuvad arengulised muutused, autonoomsuse saavutamine ja identiteedi kujunemine. Noored, kes tegelevad mingite huvitegevustega, omandavad täiendavaid teadmiseid ja praktilisi oskusi. Neil areneb aktiivne ja positiivne ellusuhtumine, arenevad vaimsed ja füüsilised võimed. Harrastustegevus võimaldab noortel mitmekesiselt areneda ja oma ambitsioone realiseerida, nendel on lai tegevusvalik selleks.

Kolmas osa on empiiriline osa, kus käsitletakse uurimistöö metoodikat, valimit, esitatakse uurimisprotseduuri kirjeldus. Lõputöö eesmärgi saavutamiseks viis autor läbi uuringu kokku 162 Soomes ja Eestis elava noorte seas. Uuringu läbiviimiseks kasutati kvalitatiivse meetodina anketeerimist, mille abil oli võimalik uurida antud teematikat. Uurimuse ja analüüsimeetodid olid efektiivsed ning võimaldasid saada vastuseid kõikidele uuringus püstitatud küsimustele jасаавutada eesmärgi. Tööpõhjal võib välja tuua järgmised tulemused:

- Enamus vastanuid enamus tegeleb mingi harrastusega, millest kõige populaarsem on sport;
- Need respondendid, kes ei tegele harrastusega, nimetasid harrastust takistatavateks põhjusteks suurt koormust koolis, teiseks põhjuseks oli toodud fakt, et harrastustegevus ei vasta ootustele;
- Vatsajad andsid oma harrastustegevusele vastajad andsid positiivse hinde. Nende arvates see on huvitav, arendav, tulemuslik ja nende vajadus rahuldav tegevus tegevus;
- valikuvõimalusel enamik jätkaks oma harrastusega ja lisaks oma harrastamisele otsiksid nad endale lisategevust;
- Oma harrastustegevuse valiku esimeseks mõjuatajaks olid vanemad ja võimalused, mida noortele pakutakse. Enamik noori vastas, et neid suunasid vanemad, kuid nende huvide ja soovide arvestati;
- Harrastusega jätkamise suhtes teeb noor ise valikut. Tihti sõltub see erinevatest faktoritest: kas see tegevus rahuldab noore nõudmisi ja vajadusi, kas on see harrastus atraktiivne, kas see on midagi rohkem kui lihtsalt vaba aja veetmine;
- Vastuste üldpilt suuresti ei sõltunud noorte elamiskohast ja emakeelest;

Kokkuvõttes enamik vastuseid näitas, et noored vastajad on huvitatud harrastustegevustest, nad nimetasid oma motiive, mis mõjutavad nende valikuid. Vastuste analüüsimisel tegi autor tegi järelduse, et motiivid on kõikidel noortel sarnased, need ei sõltu elukohast või east, mõju avaldab vaid noore isiksus, keskkond ja eesmärk ning siht, mille poole noor püüdleb.

YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia nuorten osallistumista harrastustoimintaan ja toimia, jotka vaikuttavat toiminnan valintoihin.

Opinnäytetyö koostuu kolmesta luvusta ja osa-alueeta. Ensimmäinen luku on teoreettinen osa, jossa tarkastellaan motivaation ja motiivin käsitteitä, motivatio teorioita, Allportin persoonallisuuden teoriaa ja käsitellään motiivista motivaatiotana osana. Tämän osan yhteenveto on, että motivaatio on henkilön sisällä ja riippuu vain hänen tavoitteistaan, asenteistaan ja uskomuksista. Henkilön motivaatio on ainutlaatuinen, ja koko elämä voi vaihdella hänen tarpeitaan tai etujaan, kognitiivisten prosessien dynaamisen luonteen mukaan. Motiivi on erityinen tarve motivoida, joka on tunnustettu, joka ohjaa toimia tavoitteen saavuttamiseksi.

Tämän opinnäytetyön teoreettinen peruste on Deci ja Ryanin itsemääräämisteoria, jonka perusajatus on ihmisen valinta, oman ympäristönsä joustava hallinta ja yhteistyö ympäristön kanssa.

Toisessa luvussa esitellään nuorten määritelmä ja kehitysominaisuudet, kuvataan nuorisotyötä ja sen vaikutusta nuoriin. Tämän osan päätelmä on se, että murrosikä on ajanjakso ihmiselämässä, jossa kehityshäiriöt, itsenäisyys ja identiteetti muodostuvat. Nuorille, jotka harjoittavat jonkinlaista toimintaa, se antaa mahdollisuuden kehittyä monin eri tavoin ja saavuttaa tavoitteensa, ja he voivat valita monenlaisia toimeliaisuuksia.

Kolmas osa on empiirinen osa, joka käsittelee tutkimusmenetelmää, näytettä ja tutkimusmenetelmän kuvausta. Opinnäytetyön tavoitteen saavuttamiseksi viisi tekijää teki tutkimusta Suomessa ja Virossa asuvilla nuorilla, yhteensä 162 vastaajaa. Abstraktia käytettiin kvalitatiivisena menetelmänä tutkimuksessa, joka mahdollisti tämän aiheen tutkimisen.

Tutkimus- ja analysointimenetelmät olivat tehokkaita ja mahdollistivat vastaamisen kaikkiin tutkimuksessa asetettuihin kysymyksiin ja tavoitteiden saavuttamiseen. Voidaan väittää, että lopullisen opinnäytetyön tavoite on saavutettu ja vastauksia on saatu kaikkiin kysymyksiin, jotka antoivat seuraavien tulosten saavuttamisen:

- Vastaajista enemmistö harjoittaa jonkinlaista harrastusta, josta suosituin on urheilu;
- Ne vastaajat, joilla ei ole harrastusta, sanoivat, että virkistystoiminta ei vastannut ideoita;
- Vastaukset vapaa-ajan harjoittamiseen antoivat myönteisen arvosanan, mielestään heidän tarpeidensa mielenkiintoinen, kehittyvä, tehokas ja tyydyttävä toimi;
- Suurin osa jatkossakin käytännössä harjoittaisi mahdollisimman pitkälti toimintaa, joka voisi lisäksi harjoittaa lisätoimintaa;
- Suurin osa nuorista vastasi, että he olivat vanhempien ohjaamia ensimmäisistä valitusta harrastamista, mutta heidän edut ja toiveet otettiin huomioon;
- Jatkossa kuitenkin nuori itse valitsee. Se riippuu monista tekijöistä: onko tämä tyydyttää nuorten tarpeet ja tarpeet, olipa kyse houkuttelevasta tai pelkästään vapaa-ajasta;
- Vastausten kokonaiskuva ei eronnut suuresti nuorten ja heidän äidinkieltensä asuinpaikasta;

Johtopäätöksenä suurin osa vastauksista osoitti, että nuoret vastaajat ovat kiinnostuneita harrastustoiminnasta, he nimeävät motiiveja, jotka vaikuttavat heidän valintoihinsa. Vastausten analysoimisessa kirjoittaja päätteli, että motiivit ovat samanlaisia kuin nuoret, he eivät ole riippuvaisia asuinpaikastaan tai iästä, vaikuttaa vain nuori ihminen, ympäristö ja tavoite ja kohde, johon nuoret pyrkivät.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Anu H.; Varava L. 2007 *Psühhosotsiaalse keskkonna juhendmaterjal koolieelsete lasteasutuste*. Tallinn: Tervise arengu instituut
- Bachmann, T.; Maruste, R. 2011. *Psühholoogia alused*. Tallinn: Ilo
- Deci, E.; Ryan, R. 2000. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and *New Directions Contemporary Educational Psychology*. V.25, Issue 1 Contemporary Educational
- Deci, E.; Vallerand, R.; Pelletier, L.; Ryan, R. 1991 *Motivation and Education: The Self-Determination Perspective*. Educational psychologist
- Elliot 1997: *Intrinsic and extrinsic motivation: The search for optimal motivation and performance*. Academic press
- Juvonen, J; Wentzel K. R. 1996. *Social motivation: understanding children`s school adjustment*. University of Maryland
- John, O.; Robins, R. ; Pervin, L. 1999. *Handbook of personality: Theory and research* 3rd edition. New York: Guilford.
- Hannus, A. 2006. *Sportpsühholoogia*. Tartu Ülikool
- Hayes, N. 2002. *Sotsiaalpsühholoogia alused*. Tallinn
- Hirsjärvi, Sirka 2010. *Uuri ja kirjuta*. Tallin: Kirjastus Medicina
- Goleman 2000 *Emotsionaalne intelligentsus*. Tallinn: Väike Vanker
- John, O.P.; Robins, R.W.; Pervin L.A. 1999. *Handbook of personality: Theory and research* (3rd edition). New York: Guilford
- Kidron, A. 2008. *Isiksus*. Tallinn: Mondo
- Maslow, A. 2007. *Motivatsioon ja isiksus*. Tallinn: Mantra Kirjastus
- Nugin, R. 2013. *Maanoorte lahkumine- paras pähkel noorsootöötajale*. Mihus, 12: 19
- Nurmoja, M. 2003. *Organisatsioonikäitumine*. Sisekaitseakadeemia
- Pink, D. 2011. *Liikumapanev jõud: mis meid tegelikult motiveerib*. Äripäev
- Pittmann T, Boggiano A 1992. *Achievement and motivation: A social-developmental perspective*. New York: Cambridge University Press
- Rannala, I.; Schlümmer, E.; Taru, M.; Kaasik, P. 2013. *Noorsootöö õpik*. Tallinn: SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo
- Reeve, Johnmarshall 2005. *Understanding Motivation and Emotion*. University of Iowa.
- Ryan, R.M.; Deci. E.L. 2000 *Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions*. Contemporary Educational Psychology 25, Academic Press 54–67
- Selliöv, R. 2017 *Osalus noorsootöös* Tallinn: Haridus- ja Teadusministeerium

Soiluva, M.; Veigel-Sepman, P. 2000. Lapse tähtsad harrastused. Kodu ja Aed Sooba, E. 2010. *Tervislik liikumine*. Tallinn: Lege Artis
Stipek, D. 2002. *Motivation to Learn: Integrating Theory and Practice*. Boston
Taru, M. 2016. *Tallinna noorte osalemine noorsootöös koolinoorte arvamus*. Tallin
Veigel 2013. Huvialaharidus, huvitegevus noorsootöö osana ja noorte motivatsioon.
Wigfield, A.; Eccles, J. 2002 *Motivational beliefs, values, and goals*.
Õunapuu, L. 2014 *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu
Ülikool

Venekeene kirjandus

Averin: Аверин В.А. *Психология личности: Учебное пособие*. СПб. 1999
Gordejeva: Гордеева Т.О. *Психология мотивации достижения*. Москва, 2006
Dergacheva: Дергачева О.Е. Автономия и самодетерминация в психологии мотивации: Теория Э. Деси и Р. Райана. *Современная психология мотивации*. сост. Леонтьев, Москва: Смысл: 2002
Pjin: Ильин Е.П. *Мотивация и мотивы*. Санкт-Петербург.2002
Jenikeev: Еникеев, М. *Общая и социальная психология*. Москва, 2005
Kreig, Vokum: Крайг Г., Бокум Д. *Психология развития* Спб.: Питер, 2005
Maklakov: Маклаков, А.Г. *Общая психология*. Спб.: Питер, 2003.
Mandel: Мандель Б.Р. *Современная педагогическая психология* Москва, 2015
Muhhina: Мухина, В. *Возрастная психология. Феноменология развития* Москва: Академия 2006
Rean: Реан, А. А. *Психология подростка*. Учебник. СПб.: 2003
Šarovalenko: Шаповаленко, В. *Возрастная психология*. Москва: 2005

Elektrooniline allikas

Eesti entsüklopeedia <http://entsyklopeedia.ee/artikkel/motiiv2> (viimati vaadatud 20.05.2018)

Eesti noorsootöö seadus 2010 <https://www.riigiteataja.ee/akt/NTS> (viimati vaadatud 20.05.2018)

Eesti nõukogu resolutsioon Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö uuendatud raamistiku (2010–2018) kohta, 2009 Tallinn: Euroopa Liidu Teataja

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009G1219\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009G1219(01)&from=EN)

(viimati vaadatud 20.05.2018)

Huviharidusstandart 2007 RTL 2007, 27, 474 <https://www.riigiteataja.ee/akt/12809661>

(viimati vaadatud 20.05.2018)

Informatsiooniline lehekülg Soomes elamise kohta <https://www.infopankki.fi/et/elu-soomes/vaba-aeg/laste-ja-noorte-harrastused> (viimati vaadatud 20.05.2018)

Kaljuste, A. 2008. Huviharidus – see on lisaväärtus kogu eluks! *Valjala valla infoleht* 02.2008 <http://www.valjala.ee/vald/downloads/veebruariT.08.pdf>

Liikumisharrastuse arengukava. Tallinn 2011–2014

http://rahvatervis.ut.ee/bitstream/1/4104/1/KuM_arengukava_2011-2014.pdf (viimati vaadatud 20.05.2018)

Pihu, M. 2017. *Kehaline aktiivsus liikumisõpetuses*. Õpetajate leht, 22. sept. 2017

<http://opleht.ee/2017/09/kehaline-aktiivsus-liikumisopetuses/> (viimati vaadatud 20.05.2017)

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava 2011 <https://www.riigiteataja.ee/akt/162998>

(viimati vaadatud 20.05.2018)

Soome noorsootöö seadus. Nuorisolaki 1285/2016

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285> (viimati vaadatud 22.05.2018)

LISAD

Lisa 1. Eestikeelne küsimustiku ankeet

Lugupeetud noor, hea õpilane !

.

Mina olen Jekaterina Pribõlovskaja, Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala üliõpilane. Minu lõputöö ülesandeks on teada saada, millised motiivid mõjutavad huvitegevuse ja harrastuse valikuid. Küsitlus on anonüümne ja vastamine võtab aega umbes 5 minutit. Küsimuste tekkimisel palun kirjutage aadressil pribolovskaja@gmail.com Lugupidamisega,
Jekaterina

Sugu *

- Mees
- Naine

Vanus *

Elukoht (linn, alevik...) *

Emakeel *

Milliseid keeli tead sa lisaks emakeelele? *

Kas sul on mingi huvitegevus/harrastus, millega sa tegeled? *

- Jah
- Ei

Kui sa eelmisele küsimusele vastasid jaatavalt, siis kirjuta, millega sa tegeled

Kui sa viimasel ajal ei tegele millegi harrastamisega, siis vasta järgmisele küsimusele

Vali, palun, vähemalt kaks põhjust, mis takistasid sinu harrastustes osalemast *

- Suur koormus koolis
- Töötamine lisaks koolile
- Teised kohustused, mis võtavad aega
- Pakutav ei vasta minu ettekujutusele sellest tegevusest
- Juhendaja(d) ei meeldi
- Selle huviringi/klubi/kooli seltskond ei meeldi
- Sõbrad tegelevad muude asjadega ja tahtsin nendega koos olla
- Osalusmaks on liiga suur
- Ei meeldi tegevuskeskkond (ruumid, tingimused)
- Ei olnud vastavat informatsiooni
- Harrastamise koht on liiga kaugel minu kodust
- huvitavat mind tegevust ei pakuta
- Muu: _____

Küsimused sinu harrastuse kohta

Sa tegeled *

- Huvikoolis
- Huviringis
- Spordiklubis/spordikoolis
- Noortekeskuses/ avatud noortekeskuses
- Kooli huviringis/õppeasutuses
- õpilasesinduses
- Muu: _____

Kui kaua sa harrastusega tegeled?

Kui tihti sa harrastusega tegeled?

Kas sulle meeldib/on huvitav sellega tegeleda? *

- Väga meeldib
- Meeldib
- Pigem ei meeldi
- Üldse ei meeldi

Kui sul oleks võimalus, kas sina... *

- jätkaksid harrastamist nagu ennegi
- otsiksid endale uue tegemise
- tegeleksid samaga, kuid teises kohas
- lõpetaksid selle tegevuse
- algselt ei alustaks selle harrastusega tegelemist
- jätkaksid edasi, kuid leiaksid veel lisaks mingi tegevuse
- Muu: _____

Kuivõrd arendav ja tulemuslik tundub see harrastus sinu jaoks? *

- Väga arendav
- Pigem arendav
- Pigem ei ole arendav
- Üldse ei ole arendav

Kas sinu harrastus annab sulle oma vajaduste rahuldamist? *

- Täiesti rahuldab
- Pigem rahuldab
- Pigem ei rahulda

- Üldse ei rahulda

Kas harrastuses osalemine on sinu jaoks pigem mäng ja meelelahutus või õppimine ja pingutus? *

- See on pigem mäng ja meelelahutus
- Meelelahutus, aga ka õppimine ja pingutus
- Õppimine ja pingutus, aga ka mäng ja meelelahutus
- Pigem õppimine ja pingutus

Kuidas jõudsid otsusele tegeleda selle konkreetse harrastusega? *

- Vanemad suunasid/soovitasid
- Sõbrad soovitasid
- Tulin koos sõbraga
- Minu õed/vennad tegelevad sama harrastusega
- Leidsin informatsiooni õues/reklaamis/koolis
- Leidsin informatsiooni internetis
- Tahtsin tegeleda just sellega
- Mulle ei meeldinud midagi pakutavatest tegevustest ja ma valisin selle
- Olen proovinud mitut muud tegevusvaldkonda, kuid jäin siia
- Tänu nendele harrastustele suudan saavutada oma unistuse
- Muu _____

Kui sul on oma variant või tahad midagi lisada, kirjuta siia

Mis motiveerib sind jätkata harrastamist? Vali mitu sobivat varianti *

- Mulle meeldib juhendaja
- Meeldib õhkkond
- Meeldib seltskond, kellega ma harrastan
- Siin tegelevad minu sõbrad
- Siin ma saan energiat
- Mu pere toetab seda

- Siin mul on palju õppida
- Ma näen selles oma tuleviku elukutset
- On ju vaja millegagi tegeleda, miks mitte sellega
- Siin mina puhkan
- See on väga tähtis mulle
- See teeb mind kuulsaks
- Mulle meeldib võidelda ja võita
- See rahustab
- See on minu töö
- See tegevus sobib minu iseloomule
- Vanemad soovivad, et mina jätkaks seda tegevust
- See harrastustegevus on väga huvitav

Siia võid lisada midagi veel

Ja lõpetuseks veel mitu küsimust sinu kohta...

Milline on kõrgeim haridustase, mida sa sooviksid omandada? *

- Põhiharidus
- Keskkharidus
- Kesk-eri haridus
- Kõrgharidus (bakalaureus)
- Kõrgharidus (magister)
- Teaduskraad, doktorikraad
- Ei tea veel, kuid mõtlen sellele
- Pole mõelnud sellest
- Mul on ükskõik

Millise eriala sa valiksid?

Kas kellegil sinu leibkonnast on oma harrastus? *

- Jah
- Ei

Kui eelmisele küsimusele vastasid jaatavalt, siis kirjuta, kes ja millega tegeleb.

Täna vastuste eest!

Lisa 2. Venekeelne küsimustiku ankeet

Уважаемый респондент! Я являюсь студентом Нарвского колледжа Тартуского университета по специальности "Работа с молодежью" и в рамках написания дипломной работы провожу опрос, в котором прошу вас поучаствовать. С помощью данного опросника я хочу узнать мотивационные моменты, касающиеся хобби, увлечения, занятий по интересам. Опрос займет 5 минут. Ответы анонимны.

В случае возникновения вопросов, пожалуйста, свяжитесь со мной по электронной почте
pribolovskaja@gmail.com

С уважением
Екатерина

Пол *

- Мужчина
- Женщина

Возраст *

В каком городе ты проживаешь? *

Родной язык *

Какие языки, помимо родного, ты еще знаешь?*

Есть ли у тебя , какое-либо увлечение, занятие по интересам, которым ты постоянно занимаешься? *

- Да
- Нет

Если на предыдущий вопрос был дан утвердительный ответ, то напиши, чем ты увлекаешься

Если ты не занимался в последнее время никакой свободной деятельностью, то ответь, пожалуйста, на следующий вопрос

Перечисли, пожалуйста, по меньшей мере 2 причины, которые были причиной твоего отказа от занятий свободной деятельностью *

- Большая нагрузка в школе
- Подрабатываю помимо учебы в школе
- ругие обязанности, которые отнимают время
- Предлагаемая деятельность оказалась не той, какой я себе представлял
- Педагог/руководитель/тренер не нравился
- Не нравился коллектив
- Друзья занимались где-то в другом месте и я хотел быть с ними
- Плата за обучение/посещение была слишком высока для меня
- Не нравилось помещение, в котором проводились занятия
- Не нашел подходящую информацию
- Предлагаемая деятельность находится далеко от дома
- Нет интересующей меня деятельности, которой бы я стал заниматься
- Другое: _____

Данные вопросы касаются твоих занятий свободной деятельностью

Посещаешь ли ты...*

- Школа по интересам
- Клуб по интересам
- Спортивная школа/клуб
- Молодежный центр/молодежный клуб

- Кружок в общеобразовательной школе
- Учебное представительство
- Другое: _____

Как давно ты начал заниматься?

Как часто проводятся занятия?

Насколько интересно тебе твое увлечение, нравится ли тебе заниматься? *

- Очень нравится
- Нравится
- Скорее не нравится
- Совсем не нравится

Если бы у тебя была возможность выбора, как бы ты поступил? *

- Продолжал бы заниматься, как и прежде
- Поискал бы себе другое занятие
- Занимался бы тем же, но в другом месте
- Оставил бы это занятие
- Изначально не стал бы этим заниматься
- Продолжал бы и дальше, но нашел бы дополнительно ещё какое-нибудь занятие
- Другое: _____

Как ты считаешь, насколько результативны эти занятия, научился ли ты чему-либо благодаря им? *

- Очень многое дали для развития
- Наверно, повлияли на мое развитие
- Наверно, не повлияли на моё развитие
- Совсем не повлияли на моё развитие

Приносят ли занятия удовлетворение? *

- Полностью доволен
- Скорее доволен
- Скорее недоволен
- Совсем не доволен

Как тебе кажется, твои занятия можно оценить как развлечение или обучение и работу? *

- Это для меня больше как игра и развлечение
- Расцениваю как развлечение, но и как обучение и работу
- Больше работа и обучение, но присутствует и развлечение
- Это для меня больше работа и обучение

Как ты пришел к решению заниматься именно этим увлечением? *

- Посоветовали/привели родители
- Посоветовали друзья
- Пришел вместе с другом/подругой
- Мои братья/сестры занимаются этим же
- Увидел информацию в школе/на улице
- Увидел информацию в интернете
- Хотел заниматься именно этим
- Ничего другое из предлагаемых занятий мне не понравилось и я выбрал это
- Я пробовал несколько других сфер деятельности, но остался здесь
- Благодаря этим занятиям я смогу достичь своей мечты
- Другое _____

Если у тебя есть варианты помимо вышеперечисленных, напиши сюда _____

Что мотивирует тебя продолжать свою деятельность? Выбери несколько подходящих вариантов *

- Мне нравится преподаватель/руководитель
- Приятная обстановка
- Мне нравится коллектив, который у нас создан
- Сюда ходят мои друзья
- Здесь я получаю заряд энергии
- Меня в этом поддерживают родители/семья
- Я очень многому тут учусь
- Я вижу в этом свою будущую профессию
- Надо же чем-то заниматься, так почему не этим
- Здесь я отдыхаю
- Мне очень это важно
- Это приносит мне известность
- Мне нравится бороться и побеждать
- Это успокаивает
- Это моя работа
- Это занятие подходит моему характеру
- Родители хотят, чтобы я занимался этим
- Занятия очень интересны

Сюда ты можешь дополнить свой вариант к предыдущему вопросу

Еще немного вопросов о тебе и окружающих тебя людях...

Какое образование ты хотел бы получить? *

- Основное образование
- Среднее образование
- Средне-специальное
- Высшее (бакалавриат)
- Высшее (магистратура)
- Докторская степень
- Еще не знаю, но подумываю над этим
- Еще не задумывался над этим

- Мне все равно

Какую специальность ты бы выбрал?

Есть ли в твоей семье люди, у которых есть хобби/увлечение? *

- Да
- Нет

Если ответ на предыдущий вопрос "да", то напиши кто и чем увлекается.

Благодарю за ответы!